Co-funded by
the European Union

EuroCivic Lab

EuroCivic Lab Projektas:

Europos tapatybės ir pilietiškumo stiprinimas taikant darnaus vystymosi tikslus, socialinį aktyvizmą ir „Living Lab“ metodiką mokykliniame ugdyme

6.WP2
Mokytojų mokymo rinkinys, skirtas Europos tapatybės stiprinimui taikant novatoriškus mokymo metodus

Socialinis aktyvizmas

Autorė
Giota Dlgkoglou

„EuroCivic Lab“ projektas: Europos tapatybės ir pilietiškumo stiprinimas taikant darnaus vystymosi tikslus, socialinį aktyvizmą ir „Living Lab“ metodiką mokykliniame ugdyme

2024-1-HU01-KA220-SCH-000251467

Finansuojama Europos Sąjungos. Tačiau išreikštos nuomonės ir požiūriai yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar „Erasmus+“ nacionalinės agentūros ŠMPF nuomones. Nei Europos Sąjunga, nei administruojanti įstaiga negali būti laikoma už jas atsakinga.

„Creative Commons“ licencija

CC BY-NC 4.0

„Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International“ licencija

Ši licencija reikalauja, kad pakartotinai naudojantys medžiagą nurodytų kūrėją. Ji leidžia pakartotinai naudojantiems medžiagą platinti, adaptuoti ir kurti remiantis medžiaga bet kokia laikmena ar formatu, tik nekomerciniais tikslais.

Turinys

1. Įvadas 4

1.1 Tikslas ir tikslinė auditorija 4

1.2 Aktualumas ES ir pasauliniam kontekstui 5

1.3 Vadovo struktūros apžvalga 6

2. Tikslai ir mokymosi rezultatai 7

2.1 Mokymosi tikslai 7

2.2 Pagrindinės kompetencijos 7

3. Socialinis aktyvizmas 8

3.1 Socialinio aktyvizmo pagrindai 8

3.2 Šiandienos įžvalgos 10

3.3 Socialinio aktyvizmo integravimas į mokyklos kontekstą 14

3.4 Europinės tapatybės stiprinimas per aktyvizmą 18

4. Poveikio matavimas ir pokyčių palaikymas 22

4.1 Vertinimo metodai ir priemonės 22

4.2 Ilgalaikio įsitraukimo strategijos 24

5. Socialinių pokyčių spartinimas ir Europos vienybės gilinimas 26

5.1 Mokyklos masto aktyvizmo sistemų kūrimas 26

5.2 Tarpdalykinės sinergijos skatinimas 29

6. Edukacinės ir metodinės rekomendacijos 32

6.1 Mokymo strategijos 32

6.2 Skaitmeniniai įrankiai ir ištekliai 34

6.3 Novatoriški mokymosi metodai 35

6.4 Vertinimo metodai 36

7. Santrauka ir svarbiausios išvados 39

7.1 Pagrindinių sąvokų santrauka 39

7.2 Apmąstymo klausimai 40

7.3 Praktinis pritaikymas 42

8. Savęs vertinimo ir testo klausimai 43

8.1 Savikontrolės klausimai 43

8.2 Žiniomis pagrįsti klausimai 44

8.3 Taikomieji pratimai 46

9. Priedai 48

9.1 Žodynėlis 48

9.2 Santrumpų sąrašas 49

9.3 Papildoma literatūra 49

9.4 Dažnai užduodami klausimai (DUK) 49

Nuorodos 53

1. Įvadas

1.1 Tikslas ir tikslinė auditorija

Socialinis aktyvizmas mokyklose yra gyvybiškai svarbus ugdant kritinį mąstymą, pilietinę atsakomybę ir bendrą įsipareigojimą siekti teigiamų pokyčių. Šis vadovas yra mokymo priemonė mokytojams, mokyklų direktoriams ir politikos formuotojams, norintiems įtraukti aktyvizmą į savo švietimo praktiką. Užuot pateikęs išsamią kiekvienos teorijos ar atvejo analizės apžvalgą, jis siūlo aiškias sistemas, praktines priemones ir pavyzdines veiklas, kad pedagogai galėtų padėti mokiniams tyrinėti socialinio aktyvizmo ištakas, metodus ir poveikį tiek vietos, tiek visoje Europoje.

Aktyvizmas ne tik gali, bet ir turėtų būti įtrauktas į standartines mokymo programas ir popamokines programas. Pavyzdžiui, istorijos pamokose būtų galima analizuoti svarbius Europos protestus, kalbų pamokose – ugdyti įtikinamąjį rašymą tikroms peticijoms, matematikos užsiėmimuose – modeliuoti kampanijų biudžetus, o meno projektuose – vizualizuoti socialinio teisingumo temas. Tuo tarpu geografija gali paskatinti tyrimus, kaip aplinkosaugos iššūkiai vienija bendruomenes, o socialinių mokslų seminarai gali atskleisti galios struktūras ir kolektyvinę veiklą. Šie tarpdisciplininiai ryšiai skatina holistinį daugelio aktyvizmo aspektų supratimą.

Šis vadovas padeda mokytojams kiekviename etape – nuo aktyvizmo pagrindų ir šiuolaikinių įžvalgų supratimo iki mokyklos masto sistemų kūrimo, poveikio vertinimo ir nuolatinio įsitraukimo kultūros palaikymo. Kiekviename skyriuje pateikiama glausta teorinė apžvalga, po kurios seka praktinės strategijos, pavyzdžiui, veiksmų komitetų steigimas, skaitmeninių įrankių naudojimas, bendruomenės partnerystės kūrimas ir prisijungimas prie ES lygmens tinklų, siekiant padėti mokiniams pereiti nuo kritinės refleksijos prie konkrečių veiksmų.

Tokiu būdu mokytojai gali paversti mokyklas gyvybingais demokratinio dalyvavimo centrais, integruodami socialinį aktyvizmą į įvairius dalykus ir mokyklos rutiną. Toks požiūris

suteikia mokiniams galių spręsti neatidėliotinas socialines ir aplinkosaugos problemas, kartu puoselėjant bendrą europietišką tapatybę, pagrįstą solidarumu, lygybe ir kolektyvine atsakomybe. Taip mokyklos tampa informuotų, aktyvių piliečių, pasirengusių prisidėti prie savo vietos bendruomenių ir platesnio Europos projekto, inkubatoriais.

1.2 Aktualumas ES ir pasauliniam kontekstui

Socialinis aktyvizmas mokyklose sustiprina vertybes, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga: solidarumą, įtrauktį ir demokratinį dalyvavimą. Taigi, jis tarnauja kaip aktyvaus Europos pilietiškumo išbandymo poligonas. Nors visuomeniniai judėjimai atsirado dar prieš oficialų ES sukūrimą, būtent per tokias ES institucijas kaip Europos Parlamentas, Europos piliečių iniciatyva ir programas, tokias kaip „Erasmus+“, visos Europos aktyvizmas įgauna struktūrą ir matomumą. Skatindami mokinius dalyvauti ES lygmens kampanijose, tokiose kaip Europos jaunimo savaitė ar Europos klimato paktas, mokytojai gali padėti abstrakčius principus paversti praktine priklausymo ir veiksnumo patirtimi.

Tuo pačiu metu vietos, mokyklų iniciatyvos tiesiogiai susijusios su pasauliniais judėjimais už socialinį teisingumą, veiksmus klimato kaitos srityje ir žmogaus teises. Pavyzdžiui, mokinių inicijuota peticija dėl vienkartinio plastiko uždraudimo mokyklos restorane atspindi visame pasaulyje vykstančius streikus „#FridaysForFuture“, o klasės manifestas apie skaitmeninį privatumą gali būti vertinamas kaip ES duomenų apsaugos politikos ir JT žmogaus teisių forumų diskusijų atgarsis. Išlaikomas dvejopas dėmesys: kampanijos vykdomos artimiausioje mokinių aplinkoje, o kartu pateikiamos nuorodos į tarptautinius tinklus. Plečiamas jų akiratis ir pabrėžiama visuotinė pilietinio įsitraukimo svarba. Siekiant kuo labiau padidinti šį aktualumą, mokytojai raginami pamokų planus ir projektus derinti su svarbiomis ES ir tarptautinėmis sąmoningumo didinimo dienomis, tokiomis kaip Europos diena (gegužės 9 d.) ir Žmogaus teisių diena (gruodžio 10 d.), nes tai yra paruošti atspirties taškai tarpdalykinei veiklai, stiprinančiai Europos vienybę ir pasaulinę atsakomybę. Įtraukdami mokyklos aktyvizmą į šiuos platesnius kalendorius, mokytojai gali įgalinti mokinius matyti save kaip aktyvius dalyvius bendroje žemyno ir pasaulio ateityje.

1.3 Vadovo struktūros apžvalga

Šis vadovas yra sukurtas kaip praktinis mokymo šaltinis mokyklų mokytojams. Jis prasideda aiškiais mokymosi tikslais ir pagrindinėmis kompetencijomis, kurios padės jums tobulėti profesinėje srityje ir siekti rezultatų klasėje. Pirmuosiuose skyriuose apibrėžiamas socialinis aktyvizmas, nubraižomos jo istorinės šaknys ir pristatomi šiandienos skaitmeniniu būdu sujungti judėjimai, o tada parodoma, kaip aktyvizmas ir europinė tapatybė vienas kitą sustiprina.

Vadovo viduryje teorija paverčiama praktika. 3 skyriuje nagrinėjami socialinio aktyvizmo pagrindai, pateikiamos šiuolaikinės įžvalgos apie skaitmeninę mobilizaciją ir apibrėžiamos strategijos, kaip įtraukti aktyvizmą į mokyklų aplinką ir puoselėti bendrą europietišką tapatybę. 4 skyriuje pateikiamos gairės, kaip matuoti poveikį naudojant formuojamuosius ir apibendrinamuosius įrankius bei bendruomenės atsiliepimus, taip pat kaip palaikyti pokyčius ilgalaikio įsitraukimo priemonėmis ir ES partnerystėmis. 5 skyriuje nagrinėjami būdai, kaip paspartinti socialinius pokyčius, išsamiai aprašant mokyklos masto sistemas, kurios skatina vienybę tarp klasių ir sienų.

Galiausiai, 6 skyriuje pateikiamos edukacinės ir metodinės rekomendacijos, siūlant konkrečias mokymo strategijas, novatoriškus mokymosi metodus ir vertinimo metodus, skirtus mokytojų moderavimui paremti. 7 skyriuje pateikiamos refleksijos užduotys ir praktiniai pratimai, padėsiantys jums kurti ir tobulinti realias kampanijas. Vadovas užbaigiamas pagalbine medžiaga, įskaitant žodynėlį, santrumpas, papildomą literatūrą ir DUK.

2. Tikslai ir mokymosi rezultatai

2.1 Mokymosi tikslai

Perskaitę šį vadovą, mokytojai gebės:

- Suprasti pagrindines socialinio aktyvizmo sąvokas Europos kontekste, daugiausia dėmesio skiriant demokratiniams, įtraukiems ir solidarumu grindžiamiems pagrindams.
- Ugdyti kompetencijas, skatinančias studentų vadovaujamą aktyvizmą, įskaitant projektų planavimą, bendruomenės partnerystę ir refleksyvią praktiką.
- Išmokti motyvuoti mokinius imtis konstruktyvių socialinių veiksmų reaguojant į vietinius ir pasaulinius iššūkius.
- Pripažinti popamokinės veiklos iniciatyvų, kurios puoselėja visą gyvenimą trunkančią pilietinio įsitraukimo dvasią, įgyvendinimo svarbą.
- Parengti vertinimo strategijas, skirtas įvertinti tokių įgūdžių kaip lyderystė, komandinis darbas ir pilietinis aktyvumas augimą, naudojant formuojamuosius ir apibendrinamuosius įrankius.

2.2 Pagrindinės kompetencijos

Perskaitę šį vadovą, mokytojai gebės:

- Vesti mokinius refleksyvaus dialogo ir etinių debatų metu, siekiant pagilinti jų socialinių problemų supratimą.
- Planuoti, koordinuoti ir vertinti studentų vadovaujamas iniciatyvas – nuo biudžeto sudarymo ir terminų nustatymo iki etapų stebėjimo ir poveikio matavimo.
- Kurti ir palaikyti partnerystes su vietos NVO, savivaldybių institucijomis ir Europos lygmens platformomis, siekiant sustiprinti studentų iniciatyvas.
- įpinti aktyvizmo temas į įvairius dalykus ir bendro mokymo kontekstus, užtikrinant holistinį, tarpdalykinį požiūrį į pilietinį ugdymą.

3. Socialinis aktyvizmas

3.1 Socialinio aktyvizmo pagrindai

Pokario laikotarpiu Europą užplūdo studentų vadovaujamų demonstracijų ir streikų banga, iš dalies įkvėpta pilietinių teisių ir antikarinių judėjimų Jungtinėse Valstijose. Klimke ir Scharloth (2008) redaguota išsami knyga apibendrina daugelio Europos šalių nacionalinius atvejų tyrimus septintajame ir aštuntajame dešimtmečiuose, iliustruojančius, kaip švietimo reformos ir politinio liberalizavimo reikalavimai buvo susiję su platesniais socialinio teisingumo raginimais. Pavyzdžiui, galime pažvelgti į 1968 m. gegužės mėn. įvykius Prancūzijoje, kai studentų užimtos universitetų teritorijos lėmė visuotinius streikus, kuriuose dalyvavo milijonai darbuotojų, galiausiai priversdami vyriausybę derėtis su studentų ir profesinių sąjungų lyderiais dėl konkrečių reikalavimų, įskaitant universitetų reformas, platesnes pilietines laisves, darbo užmokesčio didinimą ir geresnes darbo sąlygas. Kitas tų pačių metų pavyzdys yra iš Rytų Europos, kur Lenkijos intelektualai ir studentai mobilizavosi prieš valstybės cenzūrą ir antisemitines kampanijas. Tai sukėlė politinę krizę, kurios atgarsiai paveikė visą Rytų bloką. Šių aktyvistų iniciatyvų bangų įvairiose Europos šalyse rezultatas buvo protesto taktikos mainai tarp asmenų, skatinantys visos Europos solidarumo jausmą. Nuo ispanų studentų protestų iki vokiečių antibranduolinių demonstracijų buvo padėtas pagrindas vėlesnėms koordinuotoms kampanijoms (Klimke ir Scharloth, 2008). Taigi, ši tarpvalstybinė sąveika leido nacionaliniams judėjimams mokytis vieniems iš kitų, o tai galiausiai prisidėjo prie klimato mobilizacijų ir žmogaus teisių kampanijų iškilimo XXI amžiuje.

Bet kaip galėtume apibrėžti aktyvizmą? Aktyvizmas yra sąmoningas individo veiksmas, siekiant socialinių ar politinių pokyčių. Šie veiksmai remia arba prieštarauja vienai prieštaringai vertinamo klausimo pusei. Kaip pastebėjo Alinsky (1971), aktyvistas į priemones ir tikslus žiūri pragmatiškai, sutelkdamas dėmesį į realius turimus išteklius ir praktines veiksmų galimybes.

Socialinis aktyvizmas reiškia pastangas transformuoti visuomenės aplinką bendromis pastangomis su kitais. Terminas „socialinis“ taikomas tiek „visuomenei“, tiek koncepcijai, kad aktyvizmas puoselėja įsitraukimo galimybes. Tai atspindi individo sprendimą dalyvauti bendruomenės gyvenime. Jei įsitraukimas yra priverstas ar spaudžiamas, tai nelaikoma socialiniu aktyvizmu. Socialiniam aktyvizmui dažnai būdinga konfrontacija, dažnai nukreipta prieš įsitvirtinusias valdžios struktūras, autoritetus ar hegemoniją, tai vadinama „status quo“ arba „vyraujančiomis aplinkybėmis“ (Brenman ir Sanchez, 2014).

Socialinį aktyvizmą taip pat galima apibrėžti kaip atvejus, kai žmonės ar žmonių grupės, neturintys visiškos prieigos prie oficialių įtakos kanalų, imasi kolektyvinių veiksmų, kad išspręstų suvokiamą socialinę problemą arba siektų ar prieštarautų dabartinės socialinės struktūros pokyčiams (King ir Soule, 2007; Tilly, 1978). Be to, socialiniam aktyvizmui dažnai būdingas socialinių išorinių grupių gynimas. Kvietizmas ir laissez-faire yra socialinio aktyvizmo priešingybės. Taigi, socialinis aktyvizmas gali suteikti atsakomybės jausmą ir indėlį į visuomenę (Brenman ir Sanchez, 2014). Remiantis šiais apibrėžimais, „EuroCivic Lab“ projektas daugiausia dėmesio skiria aktyvizmui, nukreiptam į socialinę problemą ar tikslą, paverčiant klases teigiamų pokyčių katalizatoriais mūsų bendruomenėse ir už jų ribų.

Tačiau kyla kitas klausimas: kaip asmenys nusprendžia įsitraukti į socialinę veiklą? Šis sprendimas dažnai laikomas etišku. Socialinės atsakomybės jausmai dažnai pastebimi tarp asmenų, turinčių tokį profilį. Atsakydami į klausimus apie veiksnius, prisidedančius prie aktyvistų elgesio, kai kurie asmenys savo elgesį priskiria asmeniniams santykiams ir socialinei aplinkai. Priešingai, kiti kelia hipotezę, kad aktyvistai turi psichologinį polinkį įsitraukti į socialinio teisingumo veiklą. Be to, įrodyta, kad asmeninė marginalizacijos patirtis yra reikšmingas veiksnys, skatinantis įsitraukimą į socialinio teisingumo pastangas. Paprastai aktyvistai pabrėžia esminio bendro žmogiško ryšio tarp žmonių svarbą. Jie teigia, kad šis universalizmas gali reikšmingai paveikti ryšių tarp socialinių tapatybių formavimąsi. Galiausiai, aktyvistai aiškiai apibūdina savo darbą socialinio teisingumo labui sąnaudų ir naudos analizės terminais, kurie gali reikšti norą būti pripažintiems ar apdovanotiems už savo pastangas,

atsižvelgiant į suvokiamas asmenines išlaidas (Borshuk, 2004). Aktyvistų motyvacijai paaiškinti siūloma daugybė veiksnių, įskaitant savęs suvokimą, socializaciją, prasmės ir tapatybės paieškas, vertybes, asmenybės bruožus, politinį sąmoningumą, siekį įsitraukti į bendruomenės gyvenimą ir socialinio prestižo poreikį. Kitos iškeltos teorijos apima empatiją, kaltę, gerumą, taiką, lygybę ir socialinio teisingumo troškimą (Schmid, 2012).

3.2 Šiandienos įžvalgos

XXI amžiuje socialinis aktyvizmas išgyvena įspūdingą transformaciją, kurią lėmė skaitmeninio ryšio plitimas (Robinson ir kt., 2015). Dėl internetinių platformų, socialinės žiniasklaidos ir momentinio informacijos sklaidos iškilimo labai pasikeitė socialinių judėjimų veikimo ir įtakos visuomenei būdas (Hwang ir Kim, 2015). Skirtingai nuo ankstesnių aktyvistų kartų, šiandieniniai aktyvistai nėra varžomi geografinių apribojimų ir gali pasiekti pasaulinę auditoriją realiuoju laiku. Kitaip tariant, šie judėjimai nebėra apriboti vietos ar nacionalinių sienų, kai kalbama apie aplinkos apsaugos, pilietinių teisių ar humanitarinių priežasčių gynimą. Taigi, ši skaitmeninė revoliucija pakeitė judėjimų organizavimosi, bendravimo ir mobilizacijos būdą, nutoldama nuo tradicinių metodų (Perez ir kt., 2015). Tačiau esmė ta, kad inovacija slypi ne tik turimose priemonėse, bet ir pokyčių spartoje bei dideliame jų maste.

Pavyzdžiui, nuo 2018 m. Europoje smarkiai išaugo studentų vadovaujamas klimato aktyvizmas. Šį judėjimą, plačiai žinomą kaip #FridaysForFuture, pradėjo Greta Thunberg. Skaitmeninės platformos sustiprino tokio pobūdžio veiksmus, per labai trumpą laiką skleidžiant informaciją visuose Europos kampeliuose. Tačiau Europos studentus, regis, motyvuoja ne tik neatidėliotinas poreikis apsaugoti aplinką, bet ir solidarumas su pažeidžiamomis gyventojų grupėmis, kurias neproporcingai paveikė klimato kaita. Aktyvistai neveiklumą klimato kaitos srityje laiko ateities kartų teisių pažeidimu. Taip pat yra tiesioginis ryšys tarp vietos aplinkosaugos problemų, tokių kaip prieiga prie žaliųjų erdvių ir įperkamo būsto, ir platesnių socialinio teisingumo klausimų (Neas ir kt., 2022).

Judėjimas „#FridaysForFuture“ yra tik vienas jaunimo aktyvizmo pavyzdys ir bene labiausiai atpažįstamas mūsų laikų judėjimas. Jaunų žmonių įsitraukimas į aktyvizmą nėra vienkartinis

įvykis, o veikiau esminis platesnių socialinių judėjimų elementas (Cebul, 2023). Jie sąveikauja su pilietinės visuomenės organizacijomis, daro įtaką politinių darbotvarkių raidai ir sprendžia aktualiausias dienos socialines problemas.

Be to, norint suprasti šiandieninį klimato ir aplinkosaugos aktyvizmą Europoje, naudinga apsvarstyti, kaip egzistuoja ir dažnai sutampa „pašaliečių“ protesto taktika ir „savųjų“ gynimo strategijos. Remiantis naujausiais „Eurobarometro“ duomenimis, daugiau nei 90 % europiečių visose valstybėse narėse mano, kad norint iki 2050 m. pasiekti klimato neutralumą, reikia sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, o panašus procentas mano, kad klimato kaita yra viena rimčiausių pasaulio problemų („Eurobarometras“, 2021 m.). Nors masinės mobilizacijos gatvės protestų forma, tokios kaip mokyklų streikai „#FridaysForFuture“ ir „Extinction Rebellion“ pilietinio nepaklusnumo akcijos, patenka į antraštes, NVO toliau dirba „užkulisiuose“, darydamos spaudimą ES institucijoms oficialių konsultacijų, tikslinės lobizmo ir atitikties stebėsenos metu (Parks, della Porta ir Portos, 2023 m.).

Ši dvejopa dinamika atspindi ilgalaikę Europos aplinkosaugos tendenciją. Ankstesniais laikotarpiais aplinkosaugos organizacijos daugiausia dėmesio skyrė rūšių ir buveinių apsaugai tylios lobizmo ir teisinių kanalų pagalba. Tačiau aštuntajame ir devintajame dešimtmečiuose, reaguojant į branduolinius bandymus ir ekologines grėsmes, atsirado taktika, apimanti išorinius veiksnius, tokius kaip sėdimieji protestai, lankstinukų platinimas ir žiniasklaidos kampanijos (Kaldor, 2003). Pasibaigus Šaltajam karui, tarptautinės NVO ėmėsi ryžtingesnio požiūrio, kuris prisidėjo prie ES aplinkosaugos teisės aktų kūrimo nuo 1992 m. Rio de Žaneiro konvencijų iki Kioto protokolo. Šiandien šios erdvės susilieja: visuomeniniai judėjimai remiasi NVO tyrimais ir finansavimu, o NVO kartais rengia protesto kampanijas, kai mano, kad oficialūs kanalai sustojo (Parks, della Porta ir Portos, 2023).

Tuo pačiu metu šiandien ES pilietinę visuomenę sudaro įvairios oficialiai registruotos NVO ir neoficialūs socialinių judėjimų tinklai, kurie derina „vidines“ kampanijas su „išoriniais“ protestais. Kaip pastebi Parks, della Porta ir Portos (2023), pilietinė visuomenė

vystėsi kartu su valstybinėmis ir ES valdymo struktūromis, apimdama įvairių tipų organizacijas – nuo profesinių sąjungų ir NVO iki ad hoc protestų tinklų – kurios visos ne kartą dalyvauja prieštaringai vertinamose akcijose, kad pareikštų savo reikalavimus. Šiandienos judėjimai atspindi šį derinį: nors masinės gatvių mobilizacijos, tokios kaip #FridaysForFuture ir Extinction Rebellion, naudoja skaitmenines platformas greitiems, tarptautiniams protestams koordinuoti, įsitvirtinusios NVO ir toliau daro spaudimą Briuselyje per oficialias konsultacijas ir užkulisiuose vykdomą atitikties stebėseną. Ši dvejopa dinamika praplečia dalyvavimo galimybes ir skatina naujas konfigūracijas, tokias kaip piliečių susirinkimai ir klimato susitarimai, kur aktyvistų energija ir institucinė propaganda susilieja, kad formuotų socialinę ir aplinkosaugos politiką. Kitaip tariant, derindami spartų skaitmeninį tinklaveiką su gatvių protestais ir bendradarbiavimu su institucijomis, XXI amžiaus aktyvistai gali vienu metu taikytis į viešąją nuomonę, verslo subjektus ir tarptautines organizacijas, sukurdami tikrai policentrinį judėjimą, kuris naudoja visus kanalus – nuo „Twitter“ grotažymių iki Europos piliečių susirinkimų.

Socialinio aktyvizmo ateitis nušviečia, kaip nuolat kintantis XXI amžiaus aktyvizmo kraštovaizdis paveiks mūsų pasaulį ateinančiais metais. Kadangi esame kritiniame mūsų visuomenės transformacijos etape, tampa nepaprastai svarbu gilintis į galimas socialinio aktyvizmo pasekmes, iššūkius ir perspektyvas, jam vystantis reaguojant į kintančias socialines, politines ir technologines sąlygas (Hanna, 2018). Technologinė plėtra yra neatsiejamai susijusi su socialinio aktyvizmo ateitimi. Tokios besiformuojančios technologijos kaip dirbtinis intelektas, virtuali realybė ir blokų grandinė suteiks aktyvistams naujų įrankių (Kotler ir kt., 2021). Šios technologijos gali sustiprinti asmenų organizuotumą, taip pat pastangas ginti jų teises. Nepaisant to, jos taip pat kelia privatumo, stebėjimo ir skaitmeninės atskirties klausimus, kurie gali padidinti nelygybę.

Tuo pačiu metu pasaulis yra labiau susijęs nei anksčiau. Tai reiškia, kad žmonės, norintys keisti visuomenę, pradės dirbti daugiau nei vienoje šalyje (Scoones ir kt., 2020). Siekiant spręsti pasaulinius iššūkius, tokius kaip klimato kaita ir žmogaus teisės, judėjimai turės

bendradarbiauti peržengdami sienas. Tai galėtų paskatinti tarptautinį solidarumą, tačiau taip pat kelia iššūkių, susijusių su kultūriniais skirtumais ir skirtingomis teisinėmis bei politinėmis sistemomis (Ataç ir kt., 2016). Didėjant susirūpinimui dėl aplinkos ir klimato, aktyvizmas šioje srityje taps vis svarbesnis. Pasekmės yra toli siekiančios. Jos paveikia ne tik politiką ir pramonę, bet ir mūsų gyvenimo būdą. Būsimas socialinis aktyvizmas galėtų atlikti svarbų vaidmenį skatinant tvarią praktiką, vyriausybės ir įmonių atskaitomybę bei didinant visuomenės informuotumą apie aplinkosaugos problemas.

Pasak Einwohner ir kt. (2021), socialinio aktyvizmo ateitį lems įsipareigojimas sąveikumui ir skirtingų balsų įtraukimui. Veikloje bus vis labiau pripažįstamas visuomenės problemų, įskaitant su etnine kilme, lytimi ir finansine padėtimi susijusius, tarpusavio ryšys. Tai rodo išsamesnį ir teisingesnį požiūrį į aktyvizmą, kuris spręstų pagrindines socialinės nelygybės priežastis. Laksana ir Abduh (2023) taip pat teigė, kad būsimame socialiniame aktyvizme reikės spręsti etinius ir teisinius klausimus. Klausimai, susiję su aktyvizmu internete, hakaktyvizmu ir skaitmeninėmis teisėmis, taps vis aktualesni. Vis labiau skaitmenėjančiame pasaulyje aktyvistai, siekdami pokyčių, turės rasti būdą, kaip subalansuoti pilietinį nepaklusnumą ir neteisėtą veiklą. Be to, aktyvizmą reglamentuojanti teisinė struktūra, apimanti tokias temas kaip stebėjimas ir saviraiškos laisvė, ir toliau vystysis, taip nustatydama ribas, kuriose aktyvizmas gali funkcionuoti.

Apibendrinant, tiek aktyvistams, tiek visai visuomenei labai svarbu suprasti socialinio aktyvizmo pasekmes ateičiai. Tai rodo sparčiai kintančias jėgas, kurios kuria mūsų pasaulį, ir skatina žmones imtis veiksmų, kad susidorotų su šiais pokyčiais. Tai taip pat užtikrina, kad ateities aktyvizmas galėtų ir toliau daryti teigiamus pokyčius mūsų visuomenėje.

3.3 Socialinio aktyvizmo integravimas į mokyklos kontekstą

Yra daug būdų remti aktyvizmą mokyklose. Tačiau geriausias metodas priklauso nuo kelių dalykų, įskaitant problemą, kaip žmonės ją mato, veiksmų priežastis, ką reikia keisti

ir kodėl, bei kiekvieno individo vaidmenį (Andreotti, 2014). Apskritai aktyvizmo rėmimas švietime gali apimti (Andreotti, 2014):

- sudaryti sąlygas žinioms ir įgūdžiams, reikalingiems situacijoms spręsti, lavinti;
- kurti mokymosi aplinką, kurioje būtų galima išreikšti ir užginčyti visas nuomones;
- skatinti labiau dialogu, dalyvavimu ir svarstymu grįstus švietimo metodus;
- taikant tiriamuosius metodus sprendžiant visuomenę veikiančias problemas.

Peržengiant teorijos ribas, tai taip pat gali apimti renginius, kuriuose žmonės rodo savo paramą kokiai nors idėjai. Parama yra „švelni“, kai ji sutelkta į informuotumo didinimą arba individualizuotus veiksmus (pvz., plakatų kampanija arba vienos dienos aukų rinkimo akcija), ir „kritinė“, kai ji kelia klausimus ir ginčija pagrindines neteisybės struktūras, pripažindama galios santykius, sudėtingumą ir skirtumus (pvz., nustatant, kas kontroliuoja mokyklų sutarčių sudarymą, ir agituojant už viešųjų pirkimų taisyklių pakeitimą, kad pirmenybė būtų teikiama vietos, mažumų valdomiems tiekėjams) (Andreotti, 2014).

Remiantis šiais pagrindais, mokyklinio ugdymo kontekste aktyvizmas gali įgauti įvairias organizuotas formas. Pavyzdžiui, jis gali būti klubo, asociacijos ar grupės mokykloje, kurią daugiausia valdo ir administruoja patys mokiniai, forma. Tokios grupės vadinamos mokinių organizacijomis. Šios grupės suteikia mokiniams galimybę bendradarbiauti, aktyviai dalyvauti ir imtis lyderio vaidmenų. Paprastai jos kuriamos remiantis bendraamžiais, tikslais ar siekiais, susijusiais su socialinėmis ar aplinkosaugos problemomis. Tai leidžia mokiniams tyrinėti savo pomėgius su bendraamžiais ir padeda jiems lavinti organizacinius bei lyderystės įgūdžius.

Be to, tokios iniciatyvos, kurioms vadovauja studentai, yra labai svarbios, nes jos skatina gyvybingą atmosferą, kuri skatina dalyvių lyderystės gebėjimų augimą ir tobulėjimą. Be to, kad peržengiamos tradicinės mokyklos aplinkos ribos, ši skatinanti atmosfera suteikia praktinės patirties, kuri yra būtina bendram mokinių, kaip lyderių, tobulėjimui. Ji taip pat suteikia mokiniams išsamų lyderystės supratimą, kurį jie gali panaudoti tiek akademinėje, tiek būsimoje profesinėje veikloje.

Be to, šis praktinis mokymasis ne tik suteikia teorinių žinių, bet ir tokios iniciatyvos gali:

- Lyderystės įgūdžių ugdymas: Dalyviai išmoksta gerai bendrauti, pasinaudoti skirtingais požiūriais ir įveikti problemas grupinėse situacijose. Tai labai svarbūs įgūdžiai norint gerai vadovauti bet kokioje situacijoje.
- Atsakomybės jausmo skatinimas: Mokiniai, kurie aktyviai dalyvauja, ugdo didesnį atsakomybės už savo darbo rezultatus jausmą.
- Socialinių įgūdžių ugdymas. Dalyvavimas tokiose iniciatyvose suteikia studentams ne tik galimybę užsidirbti kreditų. Tai ugdo pasiekimo jausmą, kylantį iš praktinės patirties, kuri leidžia puoselėti socialinius tinklus bendradarbiaujant (Okayama, 2019).

Šiame vadove aprašyta patirtinio mokymosi metodologija iš esmės grindžiama idėja, kad mokiniai žinias įgyja per veiksmus. Tokio pobūdžio projektai, pavyzdžiui, peticijos rengimas ar kampanijos planavimas, veiksmingai lavina:

- Argumentaciniai įgūdžiai: mokiniai išmoksta rinkti ir tvarkyti informaciją, naudotis patikimais šaltiniais ir pateikti logiškus, įtikinamus argumentus.
- Diskusijų kultūra: mokiniai mokosi konstruktyviai ginčytis, išklausyti kitus ir pagarbiai reaguoti į nuomonių skirtumus.

Norint pamatyti, kaip šis modelis pritaikomas įvairioms reikmėms, studentų aktyvizmą galima pritaikyti prie skirtingų kontekstų. Pavyzdžiui (Mittal ir Bansal, 2024):

- Švietimo klubai ir kampanijos. Naudodamiesi multimedijos ekranais, socialinės žiniasklaidos kanalais ir interaktyviais plakatais, studentų koalicijos gali išsiaiškinti sudėtingus klausimus, tokius kaip skaitmeninė privatumo politika ir kovos su patyčiomis politika, padarydamos juos prieinamus ir asmeniškai aktualius.
- Seminarai ir praktiniai užsiėmimai. Aktyvistų grupės, kviesdamos mokslininkus ir specialistus kalbėti įvairiomis temomis, gali priimti pilietinės teisės, visuomenės sveikatos ar žurnalistikos ekspertus, taip skatindamos dalyvaujamąjį mokymąsi ir atviras diskusijas tarp bendraamžių.

- Partnerystė su vietos organizacijomis. Studentai gali bendradarbiauti su NVO pagal JT daugiašalę suinteresuotųjų šalių programą arba su kitomis kultūros asociacijomis, teisinės pagalbos klinikomis ar žiniasklaidos priemonėmis, taip praplėsdami savo pasiekiamumą ir mokydamiesi kartu kurti programas, skirtas patenkinti vietos poreikius.
- Paslaugų ir solidarumo projektai. Studentai gali organizuoti kaimynystės tvarkymo akcijas, knygų rinkimo akcijas, kalbų mainų susitikimus ar rinkėjų registracijos renginius, kurių kiekvienam reikalingas logistinis planavimas, savanorių koordinavimas ir kolektyvinis sėkmių šventimas.
- Lobizmas dėl mokyklos politikos. Mokinių koalicijos gali rengti pasiūlymus dėl įtraukių mokymo programų, skaidrių vertinimo sistemų ir psichikos sveikatos išteklių ir pristatyti juos mokyklų valdyboms, kad parodytų įrodymais pagrįstos propagavimo galią.
- Bendradarbiavimas su vietos valdžia yra dar vienas svarbus propagavimo ir politikos formavimo aspektas. Studentai gali teikti peticijas miesto taryboms, prašydami uždrausti vienkartinio naudojimo plastiką, arba bendradarbiauti su savivaldybių įstaigomis rengiant teisės aktus dėl skaitmeninių teisių, viešojo transporto kainodaros ar bendruomenės policijos, įgydami tiesioginės patirties viešųjų svarstymų, politikos informacinių pranešimų ir tarpsektorinių aljansų kūrimo srityje.

Nepaisant šio aktyvaus mokinių aktyvumo, mokytojų parama informuotam ir derybomis pagrįstam aktyvizmui socialiniais, moksliniais ir socialiniais bei aplinkosaugos klausimais nėra lengva užduotis, reikalaujanti:

a) tvirtas įsitikinimas tokio požiūrio edukaciniu potencialu įgalinant mokinius kaip piliečius;
b) žinios apie mokslo, technologijų, visuomenės ir aplinkos sąveiką;
c) pedagoginės žinios, susijusios su konkrečių aktyvizmo iniciatyvų įgyvendinimu;
d) mokytojų ir mokinių, kaip aktyvių piliečių ir pokyčių veiksnių, įgalinimas ir

e) noras ir gebėjimas keisti mokyklą, bendruomenę ir (arba) visuomenę.

Šie veiksniai yra gana svarbūs, kad mokytojai išsivaduotų iš mokymo programų ir nacionalinių egzaminų vykdomos priespaudos (Reis, 2014).

Galiausiai, norint prisidėti prie mokyklų demokratizacijos, pats švietimas turi keistis, o siūloma ugdymo programos peržiūra turi būti priimta. Problemą dar labiau paaštrina griežtos ribos tarp mokyklų, bendruomenių, universitetų ir darboviečių. Todėl kyla klausimas: kaip gali vykti prasmingas tarpsektorinis ir kartų švietimas, kai šios ribos yra tokios griežtos? (Brennan, Mayes ir Zipin, 2021)

3.4 Europinės tapatybės stiprinimas per aktyvizmą

Yra ryšys tarp europietiško identiteto ir aktyvizmo. Bendri iššūkiai, tokie kaip ekonominis nestabilumas, nedarbas ir politinis nusivylimas, paskatino jaunų aktyvistų solidarumą įvairiose Europos šalyse. Tai gali prisidėti prie platesnio europietiško identiteto, pagrįsto kolektyviniais veiksmais ir pasipriešinimu bendroms problemoms. Be to, socialinės įtakos jausmas Europos lygmeniu vaidina svarbų vaidmenį formuojant europietiško identiteto formavimąsi. Aktyvistai, manantys, kad gali daryti įtaką ES politikai, linkę stipriau save identifikuoti kaip europiečius, o tie, kurie Europos institucijas laiko nereaguojančiomis arba dominuojančiomis neoliberalios politikos, yra mažiau linkę save identifikuoti kaip europiečius arba laikyti Europą svarbiu veiksmų mastu (Keşkekci ir Nissen, 2023).

Be to, įdomiame Pleyerso (2016 m.) darbe teigiama, kad pats aktyvizmas gali tapti bendros Europos tapatybės kūrimo tigliu. Visų pirma:

- Aktyvistai, manantys, kad jų pastangos gali daryti įtaką ES politikai – kuriuos Pleyersas vadina „specializuotais aktyvistais“ – nuolat teigia jaučiantys stipresnį „kultūrinį europietiškumą“. Jie tiesiogiai bendradarbiauja su Briuselio institucijomis, teigia pasiekę konkrečių politinių sėkmių ir Europą laiko tinkama pokyčių arena. Priešingai, tie, kurie ES laiko neįveikiama neoliberalios valdžios tvirtove („vietos pereinamojo

laikotarpio šalininkai“), pasitraukia į vietinius veiksmus ir atvirai neigia esantys europiečiais.

- Tarptautiniai tinklai ir renginiai stiprina solidarumą. Didelio masto mobilizacijos, tokios kaip Europos socialiniai forumai (pvz., milijono žmonių eitynės Florencijoje 2002 m. ir 50 000 žmonių eitynės Paryžiuje ir Londone atitinkamai 2003 ir 2004 m.), kadaise įkūnijo stiprią visos Europos aktyvizmo kultūrą. Nors po 2008 m. nacionaliniu mastu sugrįžo griežto taupymo protestai, naujesni susibūrimai, tokie kaip Europos „Attac“ tinklo vasaros universitetai, atnaujino tarpvalstybinius ryšius. Šie renginiai 2012 ir 2014 m. subūrė daugiau nei 2000 aktyvistų, sustiprindami dalyvių europinę tapatybę ir sukurdami erdves, skirtas Europos dialogui ir strategijai.

- Keturios aktyvizmo kultūros, vienas Europos horizontas. Pleyers išskiria keturias tokias jaunųjų progresyviųjų kultūras: tiesioginės demokratijos stovyklas; ekologinį perėjimą kasdieniame gyvenime; ekspertų propagavimą; ir protestus. Šios kultūros atitinka skirtingus „chronotopus“ arba gyvas laiko ir erdvės konfigūracijas. Nors kiekviena kultūra pabrėžia skirtingą taktiką, visos jos sutaria pristatydamos Europą kaip simbolinį ir praktinį veiksmų mastą. Pavyzdžiui, ekspertai propaguotojai vadovaujasi ES direktyvomis, rašo politikos aprašymus ir kuria tokius tinklus kaip Mokesčių teisingumo tinklas. Tai integruoja juos į Europos politikos formavimo procesą ir stiprina bendrą žemyno tapatybę.

- Skirtingų kartų pasakojimai formuoja europietišką tapatybę. Vyresnio amžiaus aktyvistai dažnai turi asmeninių prisiminimų apie tai, kaip ES institucijos sudarė sąlygas progresyvioms reformoms ir įveikė nacionalines aklavietes. Ši istorinė atmintis stiprina jų ryšį su Europa. Priešingai, jaunesnės kartos dažnai sieja Komisiją su neoliberalia ortodoksija, todėl jos abejoja Europos, kaip prasmingų pokyčių erdvės, potencialu ir kenkia jų europinės tapatybės jausmui.

- Kultūrinės praktikos ir kosmopolitiškos rinkos. Be oficialių protestų, daugelis aktyvistų kuria „rinkas“ miesto viešosiose erdvėse per meną, pasirodymus ir bendruomenės susibūrimus. Šios erdvės miestų anonimiškumą paverčia gyvybingais Europos forumais. Šios pilietiškumo kultūrinės praktikos, pasižyminčios kosmopolitiška dvasia ir sustiprintos skaitmeninio ryšio, jungia vietos ir tarptautinius elementus bei prisideda prie bendrų Europos vertybių formavimo.

Jungdamas aktyvistus, tinklus ir kultūrines praktikas, aktyvizmas skatina ne tik konkrečius politikos pokyčius, bet ir kolektyvinę europietišką tapatybę. Kaip daro išvadą Pleyersas (2016): „Kuo labiau aktyvistai tiki, kad gali daryti įtaką ES politikai, tuo labiau jie jaučiasi europiečiais. Ir atvirkščiai, tie, kurie įsitikinę, kad institucijos yra uždaros pilietinei visuomenei, nesijaučia labai europiečiais“. Taigi, socialiniai judėjimai tampa ir priemone, ir matu Europos nuolatiniam darbui siekiant integracijos ir demokratinio atsinaujinimo.

Be minėtų dalykų, konkrečios jaunimo iniciatyvos parodo, kaip tarpvalstybinis bendradarbiavimas stiprina ryšius tarp žemyno šalių ir apčiuopia Europos tapatybę. Šios iniciatyvos grindžiamos tarptautinio solidarumo ir bendrų Europos veiksmų modeliais. Gerai žinomas to pavyzdys yra mainų programos „Erasmus+“ ir „eTwinning“. Tūkstančiuose „Erasmus+“ programų vidurinių mokyklų ir universitetų mokiniai bendradarbiauja bendruomenės veiklos iniciatyvose, suburdami bendraamžius iš visų ES šalių. Panašiai „eTwinning“ platforma suteikia jaunų žmonių grupėms galimybę kurti medžiagą, kuri atspindėtų tikrą europietišką perspektyvą, sujungiant klases ir kartu kuriant skaitmenines kampanijas įtraukties ar pilietinio įsitraukimo klausimais.

Kitas sėkmingas pavyzdys – Europos jaunimo savaitė ir Solidarumo korpuso stažuotės. Kasmetinio renginio metu daugelio valstybių narių atstovai kartu kuria Europos lygmens reklamos strategijas, kurias vėliau nedelsdami įgyvendina per Solidarumo korpuso stažuotes. Šios stažuotės siūlo savanorišką darbą jaunimo valdomoms NVO skirtinguose regionuose ir suteikia galimybę keistis geriausia patirtimi tokiais klausimais kaip pabėgėlių integracija, aplinkosauga ir skaitmeninis raštingumas.

Trečias pavyzdys – miestų-dvynių organizuojamos „Solidarumo dienos“. Tokie miestai-dvyniai kaip Bordo ir Bilbao arba Gdanskas ir Liverpulis organizuoja bendrus renginius, tokius kaip gatvių freskos, apskritojo stalo diskusijos ir „flashmob“ akcijos, kuriomis skatinama kovoti su klimato kaita ir kitais klausimais. Šie renginiai savivaldybių partnerystes paverčia gyvomis Europos pilietiškumo laboratorijomis, kuriose jaunimas atlieka aktyvų vaidmenį kuriant bendrą politinę kultūrą.

4. Poveikio matavimas ir pokyčių palaikymas

4.1 Vertinimo metodai ir priemonės

Siekiant užtikrinti, kad mokinių aktyvizmo projektai mokyklos bendruomenėje prasidėtų sėkmingai ir paliktų ilgalaikį teigiamą įspūdį kaip edukacinė priemonė, gali būti labai naudingas kiekybinių ir kokybinių vertinimo metodų derinys. Konkretūs metodai, kuriuos mokytojai gali naudoti šiam tikslui pasiekti, yra šie:

- Atlikite apklausas ir vertinimus prieš ir po projekto. Prieš kiekvieną projekto etapą ir po jo galite užduoti trumpus klausimynus, kad įvertintumėte mokinių žinių, požiūrio ir saviveiksmingumo pokyčius politiniais klausimais. Pavyzdžiui, mokykla galėtų paprašyti mokinių pradžioje įvertinti savo pasitikėjimą organizuojant bendruomenės renginį 1 – 5 balų skalėje, o tada projekto pabaigoje vėl užduoti jiems tuos pačius klausimus. Apibendrinant šiuos rezultatus, paaiškėja aiškūs mokymosi rezultatai ir išryškėja tobulintinos sritys būsimose iniciatyvose.
- Struktūruotos refleksijos sesijos yra dar viena naudinga priemonė. Suplanuokite reguliarias apžvalgas rašytinių dienoraščių arba vadovaujamų grupinių diskusijų forma svarbiais etapais. Pavyzdžiui, klasė, organizuojanti „Solidarumo dieną“ su partnerių miestu kitoje ES šalyje, galėtų iš karto po renginio surengti refleksijos ciklą, kad užfiksuotų mokinių požiūrį į tarpkultūrinę komunikaciją, iššūkius ir asmeninį

tobulėjimą. Šie išsamūs pasakojimai papildo apklausos duomenis, atskleisdami svarbias mokinių emocijas ir požiūrius.

- Bendruomenės grįžtamojo ryšio ciklai. Į atsiliepimų forumus gali įtraukti įvairūs vietos suinteresuotieji subjektai, pavyzdžiui, mokyklų administratoriai, tėvai, savivaldybių atstovai ir partnerinės NVO. Pavyzdžiui, po mokinių organizuotos atliekų rūšiavimo kampanijos pakvietus merą ar vietos atliekų tvarkymo koordinatorių į apskritojo stalo diskusiją, galima gauti praktinių pasiūlymų ir sustiprinti bendruomenės ryšius. Be to, palaikant internetinį atsiliepimų portalą (pvz., paprastą „Google Form“ anketą, kuria dalijamasi mokyklos svetainėje) užtikrinamas platesnis bendruomenės dalyvavimas ir aktualesni atsiliepimai.
- Sukurkite aiškius „vadovą“, kuriame sėkmingi metodai būtų apibendrinti kartojamais žingsniais. Pavyzdžiui, surengę tarptautinius „eTwinning“ seminarus, mokytojai galėtų sudaryti trumpą gerosios praktikos sąrašą, apimantį bendradarbiavimo skatinimą, virtualių susitikimų protokolus ir vertinimo klausimus.
- Skaitmeniniai aplankai ir elektroniniai naujienlaiškiai taip pat naudingi. Skatinkite mokinius kurti individualius arba grupinius aplankus, pavyzdžiui, skaitmeninius albumus su nuotraukomis, plakatais, tinklaraščio įrašais ar trumpais vaizdo įrašais iš kiekvieno jų projekto etapo. Papildykite juos reguliariu internetiniu naujienlaiškiu (kas mėnesį arba kas ketvirtį), kuriame pabrėžiami svarbiausi etapai („Įdarbinome 50 naujų savanorių!“), cituojamos dalyvių mintys ir apžvelgiama būsima veikla. Šie naudingi leidiniai gali būti naudojami kaip reklaminės priemonės tėvams ir kitoms mokykloms informuoti.

- Siekiant palaikyti dalyvių motyvaciją, būtų įdomu sukurti „Šlovės muziejų“, kuriame būtų pagerbti produktyviausi, aktyviausi ir įkvepiantys studentai. Tai padėtų įvertinti išskirtinius rezultatus ir paskatintų teigiamą konkurenciją projekto metu.

- Siekiant užtikrinti, kad dalyvavimas studentų aktyvizme turėtų apčiuopiamą vertę, būtų naudinga įvesti oficialų pasiekimų pažymėjimą. Šis pažymėjimas pripažintų aktyvų

studento dalyvavimą projekte ir jo įgytus įgūdžius, tokius kaip lyderystės, komandinio darbo ir bendravimo įgūdžiai. Jis galėtų būti vertingas atskaitos taškas vėlesnėje akademinėje ar profesinėje karjeroje.

4.2 Ilgalaikio įsitraukimo strategijos

Mokyklos gali įgyvendinti įvairias strategijas, kaip vienkartinius projektus paversti tvaria piliečių įsitraukimo kultūra. Pirmoji ir, ko gero, veiksmingiausia praktika – įtraukti aktyvizmą į kasdienybę. Pavyzdžiui, mokytojai galėtų suplanuoti vieną valandą per savaitę kaip „Pilietiškumo minutes“, kurių metu mokiniai galėtų trumpai pasidalyti naujausia informacija apie dabartines iniciatyvas, pavyzdžiui, bendraamžių vadovaujamą programą skaitmeninių teisių tema arba mėnesinį „Sąžiningos prekybos penktadienį“. Laikui bėgant, šie ritualai normalizuoja socialinę atsakomybę, užtikrindami, kad aktyvizmas taptų neatsiejama mokyklos tapatybės dalimi.

Kitas pasiūlymas – dalyvauti Europos lygmens tinkluose. Mokyklos gali teikti paraiškas gauti „Erasmus+“ KA220: bendradarbiavimo partnerystės finansavimą (pvz., „EuroCivic Lab“ projektas) arba KA210: mažos apimties partnerystės, kuri leidžia joms bendradarbiauti su dviem ar daugiau mokyklų skirtingose valstybėse narėse daugiametį veiksmų tyrimo projektą vykdant. Pavyzdžiui, jos galėtų kartu kurti internetinę visapusiško ugdymo priemonę. Panašiai galite prisijungti prie Europos solidarumo korpuso, kad priimtumėte savanorius studentus iš užsienio ir palaikytumėte nuolatinį idėjų bei geriausios praktikos srautą metai iš metų.

Kita idėja – užmegzti mokyklų partnerystes ir organizuoti tarpusavio mainus. Pavyzdžiui, galėtumėte organizuoti kas dvejus metus vykstančius „Virtualių piliečių susitikimus“ su savo mokyklomis partnerėmis kitose ES šalyse. Šių susitikimų metu mokinių delegacijos galėtų pristatyti bendrų kampanijų (pvz., vietos iniciatyvų prieš neapykantos kurstymą) pažangą ir organizuoti seminarus apie tolesnius veiksmus. Šie pasikartojantys renginiai sustiprintų atskaitomybę ir skatintų visos Europos solidarumą, kuris tęstųsi ilgiau nei vieną akademinį semestrą. Tuo pačiu metu jie suteiktų mokiniams nepamirštamų įspūdžių.

Taip pat svarbu įtraukti vietos valdžios ir bendruomenės lyderius. Kai bus baigtas didelis projektas, pavyzdžiui, kaimynystės viešojo meno instaliacija lygybės tema, pakvieskite merą arba vietos tarybos narį į baigiamąją ceremoniją, kurioje mokiniai galėtų pristatyti savo išvadas ir politikos rekomendacijas. Pavyzdžiui, mokinių ataskaita apie maisto švaistymo mažinimą galėtų būti oficialiai pristatyta savivaldybės aplinkos departamentui, parodant, kaip aktyvizmas mokyklose gali paveikti realaus pasaulio sprendimų priėmimą.

5. Socialinių pokyčių spartinimas ir Europos vienybės gilinimas

5.1 Mokyklos masto aktyvizmo sistemų kūrimas

Aktyvizmas švietime reiškia ne tik informuotumo didinimą ar mokinių mokymą apie šiuolaikines socialines problemas, bet ir gebėjimo kritiškai mąstyti, kūrybiškai veikti ir teigiamai paveikti juos supantį pasaulį suteikimą. Įtraukdami aktyvizmą į ugdymo programą, mokiniai gali ugdyti kompetencijas ir įžvalgas, būtinas norint tapti informuotais ir įsitraukusiais piliečiais. Be to, jie gali kurti galimybes daryti tiesioginę ir naudingą įtaką sau, savo bendruomenėms ir visam pasauliui (Openous, 2023).

Be to, aktyvizmas švietimo srityje teikia įvairiapusės ir toli siekiančios naudos. Mokiniams aktyvizmas gali padėti ugdyti tvirtumą ir krypties pojūtį, taip pat suteikti gebėjimų ir supratimo, reikalingų imtis naudingų veiksmų kuriant geresnį pasaulį. Pedagogams aktyvizmas gali padėti kurti įdomią ir prasmingą mokymosi patirtį, be to, suteikti galimybių mokiniams ugdyti įvairius įgūdžius ir erudiciją. O visai bendruomenei kampanijos mokyklose gali padėti ugdyti naują informuotų ir įsitraukusių piliečių kartą, kuri yra geriau pasirengusi spręsti rytojaus problemas (Openous, 2023).

Nepaisant to, socialinio aktyvizmo įgyvendinimas mokyklinio ugdymo srityje reikalauja nuolatinio ir cikliško perėjimo iš klasės į bendruomenę ir atvirkščiai, remiantis pripažinimu, kad klasė yra ribota socialinės sąmonės ugdymo erdvė. Kad mokiniai įgytų visą reikalingų įgūdžių ir priemonių spektrą, labai svarbu, kad jų mokymasis vyktų ir už klasės ribų (Haisraeli, 2018).

Nors praktinė patirtis neabejotinai vertinga, jos pačios nepakanka. Būtent šis judėjimas padeda studentams ugdyti reikiamą socialinį ir edukacinį sąmoningumą. Sąmoningumas, atsirandantis pereinant tarp šių dviejų sričių, įžiebia aistrą tyrinėti netradicinius mąstymo būdus ir ugdyti reflektyvų bei kritišką stebėjimą, o tai savo ruožtu skatina socialinį aktyvizmą. Studentai atidžiai žvelgia į savo realybę ir klausia savęs, kodėl viskas yra taip, kaip yra. Toks kritiškas stebėjimas žvelgia į išorę, į bendruomenę, bet ir į vidų, todėl skatina asmeninį augimą ir tobulėjimą. Aktyvizmu grįstos pamokos taip pat apima grupinę dinamiką ir reflektyvią veiklą. Studentai praktikuojasi ir įgyja įgūdžių, kurie padeda jiems išnagrinėti savo vertybes ir principus, susidūrus su įvairiais sudėtingais klausimais praktinio mokymo metu (Haisraeli, 2018).

Todėl kyla klausimas, kaip aktyvizmas galėtų būti integruotas į ugdymo procesą. Tai galima pasiekti įvairiais būdais – nuo paprastų veiklų ir projektų iki labiau organizuotų programų ir iniciatyvų. Skaitytojas gali rasti keletą naudingų pavyzdžių toliau. Daugiau idėjų, instrukcijų ir nuoseklių veiklų galite rasti modulyje „Europinė tapatybė ir socialinis aktyvizmas: veikla ir pamokų planai“, esančiame „EuroCivic Lab“ projekto „Mokinių įrankių rinkinyje“ (WP3).

Viena idėja – įsteigti specialias veiklos grupes arba mokinių klubus. Sukurti oficialias aktyvizmo grupes, tokius kaip „Socialinio teisingumo taryba“ arba „Žaliųjų veiksmų klubas“, su aiškiai apibrėžtais vaidmenimis, tokiais kaip pirmininkas, komunikacijos vadovas ir renginių koordinatorius. Parengti paprastą kiekvieno klubo įstatų projektą, kuriame būtų apibrėžta jo misija, narystės kriterijai ir sprendimų priėmimo procesas. Kas ketvirtį rengti rinkimus arba peticijas dėl vadovybės rotacijos. Reikalauti, kad kiekviena grupė pateiktų trumpą mėnesinį „veiksmų planą“, kuriame būtų nurodyti tikslai, terminai ir išteklių poreikiai. Kiekvienoje grupėje turėtų būti atstovai iš skirtingų mokinių grupių (pvz., kitų klasių) ir dalykų sričių, siekiant užtikrinti, kad iniciatyvos atspindėtų įvairius mokinių interesus ir sukurtų tarpdalykinę dinamiką.

Kita veiklos idėja – sukurti lyderystės ugdymo kanalą. Įgyvendinti mentorystės programą, kurioje patyrę studentų aktyvistai („vyresnieji mentoriai“) padėtų naujokams atlikti mini mokymo modulius apie projektų planavimą, viešąjį kalbėjimą ir konfliktų sprendimą. Suskirstyti programą į 6 savaičių ciklus. Pirmąją savaitę dalyviai išsikelia tikslus. 2 - 4 savaitėmis dalyviai dalyvauja rotacijos principu vykstančiuose seminaruose apie moderavimą, lėšų rinkimą ir žiniasklaidą. 5-ąją savaitę dalyviai peržiūri vieni kitų pasiūlymų projektus. 6-ąją savaitę dalyviai skaito viešus pranešimus ir gauna atsiliepimus. Kiekvieną semestrą keiskite mentorių ir mentorių poras, kad būtų ugdomos naujos perspektyvos ir užtikrinama institucinė atmintis.

Taip pat galite planuoti reguliarius renginius ištisus mokslo metus. Suplanuokite ketvirtinius aktyvizmo pristatymus, tokius kaip susirinkimai ar ataskaitos, kuriuose kiekviena grupė galėtų pristatyti savo naujausius projektus, rezultatus ir ateities planus. Kiekvieną ketvirtį renkite susirinkimą, kad atkreiptumėte dėmesį į „pilietinį dėmesį“, kuriame būtų rodomi mokinių plakatai ir vaizdo įrašų atsiliepimai, taip pat „turgus“ su idėjų stendais, kuriuose lankytojai galėtų užsiregistruoti savanoriauti. Pakvieskite tėvus, vietos suinteresuotąsias šalis ir absolventus viešai švęsti sėkmes ir stiprinti mokyklos, kaip pilietinio įsitraukimo centro, tapatybę.

Kita svarbi praktika – aktyvizmo integravimas į mokyklos kultūrą. Parengti glaustą mokyklos socialinės atsakomybės manifestą, jį gerai matomoje vietoje iškabinti koridoriuose ir svetainėje ir juo remtis darbuotojų susirinkimuose. Į mokyklos naujienlaiškį įtraukti mėnesinį „vertybių skyrių“, kuriame būtų išskirta eilutė iš manifesto kartu su istorija apie tai, kaip mokiniai įkūnijo tą vertybę. Įtraukti skiltį „Mokinio balsas“, kurioje būtų kviečiama apmąstyti aktyvizmo ir kasdienio mokyklos gyvenimo ryšį. Įtraukus šiuos sąlyčio taškus į įprastus komunikacijos kanalus, užtikrinama, kad kiekvienas bendruomenės narys aktyvizmą laikytų pagrindinės įstaigos misijos dalimi.

Be to, siūloma atsižvelgti į šiuos patarimus. Pirma, mokymosi, refleksijos ir keitimosi patirtimi integravimas turėtų būti esminis visų susitikimų aspektas, rengiant rotacinius mini

seminarus apie pagrindinius įgūdžius ir problemas. Toks požiūris leidžia studentų aistrai tapti grupės augimo varomąja jėga. Antra, būtina požiūrį „mes esame čia, kad padėtume“ pakeisti abipusio įsitraukimo pozicija, kai studentai pozicionuojami kaip besimokantieji ir partneriai, o ne gelbėtojai. Be to, prieš pradedant naujas iniciatyvas, būtina ištirti esamas bendruomenės pastangas (Erickson, 2021).

Norint pasiekti modelio įtraukumą, būtina turėti įvairiapusę vadovų komandą ir sąmoningai stiprinti neišgirstas nuomones. Tai galima pasiekti kviečiant pranešėjus, rengiant specialius renginius arba per specialias diskusijų sesijas. Be to, rekomenduojama paskirti socialinių tinklų vadovą, kuris ugdytų XXI amžiaus interesų gynimo įgūdžius. Be to, būtina normalizuoti nesėkmes, numatant ir aptariant nesėkmes, konstruktyviai reaguojant į kritiką ir prisiimant atsakomybę žalos atvejais. Galiausiai, pedagogai skatinami pasinaudoti savo mokinių unikaliomis stiprybėmis, suteikiant jiems galių spręsti reikšmingus iššūkius, vadovauti dideliems projektams ir mokytis kartu su savo bendraamžiais. Toks požiūris skatina tikrą atsakomybę ir nuolatinį aktyvizmą (Erickson, 2021).

5.2 Tarpdalykinės sinergijos skatinimas

Siekiant sustiprinti visos mokyklos aktyvizmo poveikį, labai svarbu įtraukti socialinio teisingumo ir pilietiškumo temas į kiekvieną akademinę discipliną. Tai pavers kiekvieną klasę erdve, kurioje skatinamas kritiškas įsitraukimas ir kolektyviniai veiksmai. Daugiau nuoseklių veiklų skaitytojai gali rasti modulyje „Europinė tapatybė ir socialinis aktyvizmas: veikla ir pamokų planai“ (WP3). Žemiau pateikiame keletą pavyzdžių, kaip aktyvizmo elementai gali būti įtraukti į įvairius mokyklos dalykus, kad mokytojai susidarytų vaizdą apie galimybes.

Tarpdalykinės aktyvizmo veiklų integracijos pavyzdžiai (Riotutar, 2019):

- Matematika ir duomenų raštingumas:

Kampanijos biudžeto sudarymo pratimai: palyginkite finansavimo modelius (sutelktinį finansavimą ir dotacijų paraiškas), kad sužinotumėte apie procentus, vieneto sąnaudas ir rentabilumo analizę.

Duomenimis pagrįsta propagavimo veikla: paskirkite komandas rinkti vietinės apklausos duomenis socialine problema, o tada, naudodami statistinius įrankius, tokius kaip vidurkiai, medianos ir diagramos, suformuluokite įrodymais pagrįstas politikos rekomendacijas.

- Kalbos menai ir įtikinamasis bendravimas:

  Publikavimo dirbtuvės: kartu rašykite nuomonės straipsnius mokyklos naujienlaiškiui arba vietiniam laikraščiui, mokydami retorikos strategijų (etoso, patoso ir logotipų) ir redakcinių konvencijų.

  Pasakojimas apie pokyčius: Remdamiesi memuarų ištraukomis arba žodine istorija, tyrinėkite aktyvizmo pasakojimus pirmuoju asmeniu – nuo pabėgėlių liudijimų iki pasakojimų apie ES solidarumo judėjimus – ir padėkite mokiniams kurti savo monologus arba skaitmenines istorijas, raginančias veikti.

- Mokslas ir aplinkos etika:

  Socialiniai ir moksliniai tyrimai: parengti laboratorinius eksperimentus (pvz., dirvožemio teršalų stebėseną), pagrįstus vietos aplinkosaugos atvejais. Skatinti mokinius aptarti savo moralinę atsakomybę ir siūlyti būdus, kaip atkurti aplinką.

  Klimato modeliavimo projektai: įtraukite klimato duomenis į fizikos ar geografijos pamokas ir paprašykite mokinių imituoti anglies pėdsakus bei kurti visos mokyklos mastu taikomus mažinimo projektus.

- Socialiniai mokslai ir istorinis kontekstas:

  Europos aktyvizmo atvejų analizės: kartu su kitais autoriais parašykite skyrių, kuriame nagrinėjami svarbūs judėjimai – nuo 1968 m. tarptautinių protestų iki 2018–2019 m. „#FridaysForFuture“ streikų, – atsižvelgiant į jų priežastis, taktiką ir rezultatus.

Paraginkite mokinius nustatyti ryšius tarp nacionalinių kampanijų ir ES lygmens politikos pokyčių.

Vaidmenų žaidimai debatuose: imitaciniame parlamente atkurkite pagrindinius ES debatus (pvz., derybas dėl sutarčių ar ETT sprendimus). Kiekvienam mokiniui paskirkite istorinę asmenybę arba poziciją, atstovaujančią šaliai, kad pagilintumėte jų supratimą apie aktyvizmo politinius aspektus.

- Meno ir kultūros refleksija:

Protesto meno instaliacijos: mokiniai gali kurti ir eksponuoti plakatus besikeičiančioje „Aktyvizmo galerijoje“.

Muzikos ir sakytinės kalbos bendradarbiavimas: muzikos ir kalbos mokytojai gali būti poruojami vesti giesmių kūrimo ar slemo poezijos seminarus, daugiausia dėmesio skiriant politiniams klausimams. Šie seminarai baigsis atviru muzikos vakaru, kuriame bus švenčiamos daugiakalbės ir daugiakultūrės solidarumo išraiškos.

- Bendradarbiavimas ir mokymasis projektuose:

Tarpdisciplininiai „veiksmo seminarai“: oficialios bendro mokytojo komandos (pvz., matematikos ir socialinių mokslų; gamtos mokslų ir kalbų) vadovauja studentų grupėms semestro trukmės „pokyčių iššūkiuose“, kurių metu jie nustato vietos problemą, ją ištiria, parengia kampaniją ir pristato tiek kiekybinius projektus, tiek naratyvinius prašymus.

Mokytojų ir mokinių tyrimų partnerystė: mokytojai vadovauja mažoms grupėms veiksmų tyrimų projektuose, pavyzdžiui, vertinant mokyklų prieinamumą mokiniams su negalia, naudojant tokius metodus kaip apklausos, architektūrinė analizė ir politikos peržiūra, ir rengiant bendras rekomendacijas administracijai.

6. Edukacinės ir metodinės rekomendacijos

6.1 Mokymo strategijos

Mokymas yra didžiulė galia. Kad galėtumėte nukreipti savo mokinius nuo sąmoningumo prie veiksmų, rekomenduojame šiuos metodus, kurie padės susieti teoriją su praktika:

- **Pristatymo įvestys ir vedamos diskusijos:** Galite pradėti trumpa, tikslinga paskaita, kurioje paaiškinsite, kas yra aktyvizmas, kokios veiklos yra susijusios, kaip jis vystėsi per dešimtmečius, jo tikslas ir rezultatai. Galite naudoti medžiagą iš šio vadovo teorinių skyrių, taip pat iš kitų „EuroCivic Lab“ projekto mokytojų mokymo rinkinio (WP2) vadovėlių. Taip pat galite praturtinti savo paskaitą audiovizualine medžiaga, kurią galite rasti žemiau arba atlikę savo paiešką internete. Po paskaitos galite surengti atvirą diskusiją. Tai leis jums aptarti svarbiausius klausimus su savo mokiniais ir paskatins juos formuluoti ir ginti savo pozicijas. Keletas tokių klausimų pavyzdžių:
    - Kokiomis prielaidomis grindžiami šio judėjimo tikslai?
    - Kaip šią problemą gali patirti skirtingi suinteresuotieji asmenys?
    - Kokiais būdais individualūs veiksmai gali virsti kolektyviniu poveikiu?
    - Kaip galia ir privilegijos lemia, kas vadovauja, o kas seka?
    - Kokios etinės dilemos kyla siekiant socialinių pokyčių?
    - Kaip subalansuoti skubumą ir įtrauktį aktyvistų kampanijose?
    - Kada, jei kada nors, pilietinis nepaklusnumas yra pateisinamas?

- **Projektinis mokymasis:** tai plačiai naudojama ir labai veiksminga edukacinė praktika. Čia mokiniai susiburia į grupes ir per semestrą dirba su konkrečia realia socialine ar aplinkosaugos problema. Kiekviena grupė nustato problemą, kurią nori spręsti, ir parengia intervencijos planą, įskaitant tikslus, terminus, biudžetą ir visa kita, ką mokiniai gali sugalvoti. Tada jie atlieka bent vieną konkrečią veiklą, pavyzdžiui, klasės ar visos mokyklos peticiją, laikinus renginius ar informavimo kampanijas. Taip pat galite

įtraukti tarpinius kontrolinius taškus tyrimams, logistikai, informavimui ir vertinimui, kad mokiniai galėtų praktikuoti iteracinį planavimą, bendradarbiaujant spręsti problemas ir adaptyvią lyderystę.

- **Vaidmenų žaidimo modeliavimas:** labai įdomi praktika yra vaidmenų prisiėmimas, kurį mokiniai paprastai mėgsta atlikti, nes tai primena spektaklį. Pavyzdžiui, galite surengti imitacinius protestus ar Europos Parlamento posėdžius ir kiekvienam mokiniui priskirti konkrečius vaidmenis. Šie vaidmenys gali būti organizatoriai, politikos formuotojai, žiniasklaida ir opozicijos nariai. Kiekvienas vaidmuo turi savo argumentų sistemą, skirtą deryboms dėl reikalavimų, pareiškimų darymui ir situacijos valdymui. Taip pat galite naudoti scenarijų korteles, kad paskatintumėte mokinius kurti strategijas spaudimo sąlygomis ir praktikuoti įtikinamąjį dialogą. Štai kelios tokios kortelės:
    - Esate jaunimo atstovas miesto tarybos posėdyje dėl vienkartinio naudojimo plastiko uždraudimo. Pateikite savo argumentus ir derėkitės su aplinkosaugos grupėmis ir vietos verslo savininkais.
    - Jūsų paprašyta tarpininkauti tarp dviejų mokinių grupių: vienos, reikalaujančios griežtesnių aprangos kodo reformų, ir kitos, susirūpinusios dėl mokyklos tradicijų išsaugojimo. Raskite bendrą kalbą ir pasiūlykite kompromisinę politiką.
    - Kaip savanoris Europos jaunimo parlamente, turite parengti bendrą pareiškimą dėl skaitmeninio privatumo teisių, kuriame būtų suderinti nacionalinio saugumo klausimai ir asmeninės laisvės.
    - Koordinuojate staigų protestą, bet jums nebuvo suteiktas leidimas. Suplanuokite alternatyvų taikų veiksmą, kuris pritrauktų žiniasklaidos dėmesį ir perduotų jūsų žinią.
    - Esate tarptautinės studentų delegacijos, susitinkančios su ES pareigūnais, skirtos spręsti didėjančio jaunimo nedarbo problemą, narys. Išdėstykite savo reikalavimus ir numatykite kontrargumentus.

- **Atvejų analizės:** Kitas įdomus metodas – analizuoti realias istorijas ir įvykius. Kartu su mokiniais galite nagrinėti įtakingų aktyvisčių, tokių kaip Rosa Parks ir Malala Yousafzai, arba ES lygmens koalicijų, tokių kaip Europos žaliojo kurso lobistų grupė, gyvenimą ir darbą. Suskirstykite mokinių grupes, kurių kiekviena išnagrinės atvejį ir pristatys jį klasei, aptardama susijusias strategijas, kliūtis ir rezultatus.

6.2 Skaitmeniniai įrankiai ir ištekliai

Žemiau pateikiami keli naudingi internetiniai ištekliai ir įrankiai, kuriuose jūs, jūsų kolegos ir mokiniai galite tyrinėti su pilietiniu įsitraukimu ir įsitraukimu susijusią medžiagą, praktiką ir naujienas:

„EU Learn“ (Europos Komisijos e. mokymosi portalas): tai centralizuota platforma, siūlanti nemokamus, savarankiško tempo kursus apie ES institucijas, politikos formavimą ir aktyvaus pilietiškumo įgūdžius.
https://europa.eu/elearning/

ES jaunimo portalas: Europos Komisijos sukurta vieno langelio principu veikianti sistema jaunimui siūlo savanorystės galimybes, dotacijas ir nuoseklius vadovus, kaip parengti peticijas ir piliečių iniciatyvas.

https://europa.eu/youth/

Europos Sąjungos modelio (MEU) virtualios simuliacijos: interaktyvios vaidmenų žaidimo aplinkos. Studentai prisiima Europos Parlamento narių arba Komisijos narių vaidmenis. Jie derasi dėl realaus pasaulio direktyvų. Tai vyksta daugiakalbėse, moderuojamose diskusijų salėse.

https://www.eeas.europa.eu/delegations/united-states-america/model-eu_en?s=253

„eTwinning“ bendruomenė: tai saugus internetinis tinklas, jungiantis mokytojus ir klases visoje Europoje. Jis leidžia jiems bendrai kurti ir valdyti tarpkultūrinius projektus socialinėmis temomis ir suteikia jiems integruotus planavimo įrankius.

https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning

Europos solidarumo korpuso portalas: tai vartai į ES finansuojamas savanorystės vietas, kurios derinamos su elektroniniais moduliais apie projektų valdymą, tarpkultūrinę komunikaciją ir bendruomenės partnerystės geriausią praktiką.

https://europa.eu/youth/solidarity_lt

„YouthWiki“: Prieinama bendra žinių bazė, kurioje išsamiai aprašoma nacionalinė jaunimo politika, įsitraukimo sistemos ir atvejų analizės, skirtos studentams aktyvistams ir pedagogams.

https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki

Europos demokratinio švietimo bendruomenė (EUDEC) yra ne pelno siekianti organizacija, propaguojanti demokratinį švietimą kaip veiksmingą modelį visoms demokratinėms valstybėms. Jos nariai yra asmenys, mokyklos ir institucijos iš visos Europos, turintys dešimtmečių patirtį demokratinio švietimo srityje.

https://eudec.org/

6.3 Novatoriški mokymosi metodai

Be minėtų mokymo praktikų, kurios į mokyklos ugdymo programą įtraukia socialinį aktyvizmą, mokytojai taip pat gali įgyvendinti šiuos novatoriškus mokymosi metodus:

- **Žaidinimas** : galite įdiegti taškų ir ženklelių sistemą, pagal kurią mokiniai renka taškus ir kelia lygį, atlikdami daugiau socialinių veiksmų. Šie veiksmai gali apimti politikos pasiūlymo rengimą, savanorių verbavimą arba bendraamžių seminaro vedimą. Šiuos taškus galima žymėti „Socialinio įsitraukimo lyderių ataskaitų suvestinėje“ (ar kaip ją bepavadintumėte), kurioje galite stebėti pažangą, skatinti draugišką konkurenciją ir švęsti pasiektus etapus. Čia taip pat galima naudoti misijos korteles, pvz., „Apklausti

vietos tarybos narį“ arba „Surengti skaitmeninio privatumo diskusiją“, kurias mokiniai gali užpildyti ir gauti atlygį, pvz., pirmenybę renginių planavime arba viešą pripažinimą.

- **Patirtinio mokymosi laboratorijos:** Kitas įdomus metodas aprašytas Mokytojų mokymo rinkinio (WP2) Gyvosios laboratorijos metodologijos vadove. Paprastas pavyzdys – suorganizuoti mažas studentų grupes, kurios atliktų apklausas savo gyvenamosiose vietovėse. Ten jie galėtų tirti aplinkos taršą vietovėje, atvirų viešųjų erdvių prieinamumą ir socialinių paslaugų trūkumus. Rezultatai analizuojami klasėje, po to siūlomi sprendimai. Kita idėja – organizuoti apsilankymus vietos NVO, savivaldybių susirinkimuose ar kultūros centruose. Ten studentai gali stebėti, kaip viskas veikia, būti apklausti ir sužinoti apie realius socialinių problemų sprendimus.
- **Seminarai, kuriuose dalyvauja bendraamžiai, ir mikromokymas** : galite paskatinti mokinius atlikti tyrimus ir kurti trumpą mokomąją medžiagą savo bendraamžiams. Temos galėtų apimti esminius derybų įgūdžius aktyvistams arba kaip rašyti peticijas.

6.4 Vertinimo metodai

Rezultatų vertinimas ir apmąstymas po kiekvienos veiklos yra svarbus procesas, padedantis mums geriau įgyvendinti kiekvieną edukacinę veiklą. Žemiau rasite siūlomas metodikas, kurios derina tradicines priemones su kompetencijomis pagrįstais ir į bendruomenę orientuotais metodais:

- **Formuojamieji patikrinimai** : po kiekvienos veiklos naudokite trumpus „išėjimo bilietus“. Pavyzdžiui, paprašykite mokinių vienu sakiniu apibendrinti, ko jie išmoko ir kas jiems padarė didžiausią įspūdį. Tai leis jums stebėti jų supratimą realiuoju laiku.
- **Apibendrinamojo vertinimo projektai:** kiekvienam projektui įvertinti gali būti naudojama vertinimo skalė, kurioje vertinami skirtingi projekto aspektai. Šie aspektai apima tyrimo kruopštumą, strategijos nuoseklumą, suinteresuotųjų šalių įtraukimą ir refleksijos kokybę. Pavyzdžiui, bendruomenės peticija galėtų būti vertinama pagal jos

žinutės aiškumą, kiek ji pagrįsta duomenimis, jos koalicijos apimtį ir kiek ji pasiekia įrodymais pagrįstų rezultatų.

- **Kalbėjimas viešumoje:** sudarykite kontrolinį sąrašą, į kurį įtraukite tokius punktus kaip akių kontaktas, balso vaizdavimas, loginė argumentų struktūra ir auditorijos įtraukimas. Tada paprašykite mokinių pristatyti trumpas politikos rekomendacijas arba susirinkimo kalbas mažoms bendraamžių ir mokytojų grupėms. Įrašykite pristatymus, kad mokiniai galėtų save kritikuoti ir išsikelti tobulėjimo tikslus.
- **Vieši pristatymai:** suorganizuokite „Bendruomenės poveikio dieną“, kurios metu mokiniai galėtų pristatyti savo darbus savivaldybių vadovams, NVO atstovams ir bendraamžiams. Tuomet galite rinkti visuomenės atsiliepimus per trumpas apklausas arba atvirus komentarus, kad įvertintumėte mokinių veiksmų patikimumą, aktualumą ir efektyvumą.

- **Organizaciniai įgūdžiai:** Užsirašykite, kas pavyko gerai, o kas ne, kalbant apie planavimą, savanorių koordinavimą ir kiekvieno komandos nario prisitaikymą. Naudokite projektų žurnalus arba Ganto diagramas, kad galėtumėte sekti užduočių paskyrimą, terminų laikymąsi ir rizikos valdymo atsakomąsias priemones.
- **Refleksyvieji tyrimai:** tam tikrais intervalais paprašykite mokinių įvertinti savo empatiją, lyderystę ir komandinį darbą naudojant Likerto skalę. Klausimų pavyzdžiai gali būti tokie: „Aš aktyviai klausiausi skirtingų nuomonių“, „Aš ėmiausi veiksmų, kad koordinuočiau grupės užduotis“ ir „Aš padėdavau pasiekti sutarimą, kai nuomonės skyrėsi“.
- **Mokymosi aplankai:** Paprašykite savo mokinių sukurti aplanką – skaitmeninį arba fizinį – kuriame būtų jų asmeninės misijos teiginiai, ištraukos iš refleksijos žurnalų, bendraamžių atsiliepimų santraukos ir pavyzdiniai artefaktai, pavyzdžiui, skrajutės ir socialinių tinklų įrašai. Tada paprašykite kiekvieno mokinio parašyti galutinį savęs vertinimą, kuriame būtų pabrėžti trys jų stiprybės ir dvi tobulintinos sritys.

7. Santrauka ir svarbiausios išvados

7.1 Pagrindinių sąvokų santrauka

Kas yra socialinis aktyvizmas?

Tai sąmoningi, kolektyviniai veiksmai, kuriais siekiama skatinti socialinius ar politinius pokyčius. Jie grindžiami kritiniu mąstymu, etiniu įsipareigojimu ir atsidavimu kovai su neteisybe ir problemomis, su kuriomis šiandien susiduria mūsų visuomenė.

Ryšys su europine tapatybe:

Bendradarbiaudami spręsdami tarpvalstybinius klausimus, tokius kaip streikai dėl klimato kaitos ir solidarumo tinklai, aktyvistai skatina bendrą tikslo ir veiksmų jausmą ES lygmeniu, taip stiprindami priklausymo demokratinei ir teisingai Europai idėją.

Kodėl aktyvizmas turėtų būti integruotas į mokyklinį ugdymą?

Mokymo programos, apimančios aktyvizmą, skatina kritinį mąstymą, kūrybišką problemų sprendimą, lyderystę ir empatiją, suteikdamos mokiniams galimybę tapti gerai informuotais, aktyviais piliečiais, galinčiais vadovauti savo bendruomenėms ir jas stiprinti.

Praktiniai žingsniai mokykloms:

Kurti mokinių komitetus arba veiklos klubus; kurti tarpdisciplinines programas (pvz., biudžeto sudarymas matematikos pamokose ir įtikinamasis rašymas kalbų menuose); pasinaudoti ES tematikos renginiais; ir naudotis internetinėmis platformomis, kad galėtumėte bendrauti su bendraamžiais kitose ES šalyse.

Poveikio matavimas:

Derinkite formuojamuosius patikrinimus (pvz., apklausas ir refleksijas), apibendrinamuosius vertinimus (pvz., projektų vertinimo kriterijus), įgūdžių vertinimus (pvz.,

viešojo kalbėjimo ir organizacinių įgūdžių) ir studentų savęs vertinimus su bendruomenės atsiliepimais, kad būtų galima stebėti mokymosi ir realius rezultatus.

Palaikykite aktyvizmo kultūrą:

Integruokite tokias įprastas programas kaip pilietiškumo diena ir ketvirtiniai pristatymai, kurkite Europos partnerystes, tokias kaip „Erasmus+“ ir Solidarumo korpuso projektai, ir įtraukite tėvus bei vietos valdžios institucijas į projektų įgyvendinimą, kad būtų užtikrintas pagreitis, neapsiribojant individualiais projektais.

7.2 Refleksijos klausimai

Išnagrinėję pagrindinius socialinio aktyvizmo principus, priemones ir metodologiją, dabar galite apsvarstyti šiuos klausimus, planuodami, kaip pritaikyti šiuos elementus savo klasėje ir mokyklos bendruomenėje.

Aktyvizmo pedagogikos taikymas: Kaip į savo pamokas įtrauksite projektais pagrįstą aktyvizmą ir kokias rutinas nustatysite, kad mokinių įsitraukimas būtų palaikomas laikui bėgant (pvz., savaitinės „pilietinio ugdymo minutės“)?

Kampanijų planavimas ir masto didinimas: kaip galima struktūrizuoti vieną mokinių inicijuotą iniciatyvą (pvz., atliekų rūšiavimo kampaniją ar peticiją dėl politikos), kad ji turėtų poveikį ne tik klasėje, bet ir pasiektų kitas klases ar mokyklas jūsų regione ar net visoje Europoje?

Tarpdisciplininio bendradarbiavimo skatinimas: kuriuos kolegas iš matematikos, kalbų, socialinių mokslų ar meno sričių galėtumėte pakviesti kartu dėstyti aktyvizmo kursą? Kaip tai koordinuotumėte, kad užtikrintumėte, jog kiekviena disciplina prisidėtų prie svarbių įgūdžių (pvz., įtikinamojo rašymo ar istorinio konteksto)?

Bendruomenės partnerystės kūrimas: į kurias vietos NVO, savivaldybių tarnybas ar ES lygmens tinklus kreiptumėtės bendrai kurdami projektus su savo mokiniais?

Studentų lyderystės įgūdžių ugdymas: Kaip sukursite mentorystės struktūras arba rotacijos principu veikiančius lyderystės vaidmenis komandose, kad būtų užtikrintas nuolatinis įgūdžių tobulinimas?

Europinės tapatybės integravimas: kaip galite aiškiai susieti savo mokinių aktyvizmą su Europos vertybėmis? Pavyzdžiui, galite organizuoti tokius renginius kaip Europos diena arba naudoti virtualias platformas (pvz., „eTwinning“ ar „Model EU“ simuliacijas), kad padėtumėte vaikams jaustis labiau susijusiems su platesne demokratine bendruomene.

Poveikio matavimas ir komunikacija: kokį formuojamųjų priemonių (pvz., apklausų), kompetencijomis pagrįstų vertinimo kriterijų (pvz., viešojo kalbėjimo ir komandinio darbo) ir bendruomenės grįžtamojo ryšio ciklų derinį naudosite projekto rezultatams dokumentuoti ir kaip jais dalinsitės savo mokykloje ir už jos ribų?

Tvarumo užtikrinimas: kaip galite įtraukti tokias struktūras kaip metinės aktyvizmo ataskaitos ar gyvas „socialinės atsakomybės“ žemėlapis į savo mokyklos kultūrą, kad aktyvizmas taptų nuolatine praktika, o ne vienkartiniu įvykiu?

7.3 Praktinis pritaikymas

Nors aktyvizmo integravimas į įvairius kursus gali atrodyti nesudėtingas, tai gali būti gana sudėtinga. Tam reikia daug vaizduotės tiek iš mokytojų, tiek iš mokinių. Pavyzdžiui, galite paprašyti kalbų studentų parašyti ir publikuoti nuomonės straipsnius mokyklos ar bendruomenės temomis. Istorijos studentai galėtų analizuoti Europos protesto judėjimus (pvz., 1968 m. gegužę ir „Solidarumą“) ir rasti šiuolaikinių paralelių. Matematikos pamokose mokiniai galėtų sudaryti realius kampanijų biudžetus ir fiksuoti duomenis. Galima būtų organizuoti gamtos mokslų seminarus, susijusius su vandens kokybės tyrimais ar oro taršos tyrimais, kurie būtų įtraukti į siūlomus projektus. Meno ir žiniasklaidos studentams būtų galima užduoti kurti freskas. Užsienio kalbų pamokos galėtų bendradarbiauti su užsienio mokykla, kad kartu kurtų daugiakalbę kampanijos medžiagą. Pilietinio ugdymo pamokose galėtų būti surengta mini Europos Parlamento simuliacija aktualia ES problema. Galima būtų įtraukti IRT seminarus, kuriuose mokiniai kurtų ir pradėtų socialinių tinklų kampanijas ir

stebėtų analizę. Ekonomikos studentai galėtų kurti siūlomų politikos pokyčių sąnaudų ir naudos analizės modelius.

8. Savęs vertinimo ir testo klausimai

8.1 Savikontrolės klausimai

Išnagrinėję **socialinio aktyvizmo pagrindus ir evoliuciją** (3 skyrius), galite apsvarstyti šiuos klausimus:

1. Kuris pagrindinis socialinio aktyvizmo principas (kritinis tyrimas, kolektyviniai veiksmai ar struktūrinė kritika) labiausiai atitinka jūsų mokymo filosofiją ir kaip tai atspindėsite savo klasėje?
2. Kaip galite pasinaudoti šiandienos skaitmeniniu ryšiu (socialine žiniasklaida, virtualiais susirinkimais), kad išplėstumėte savo mokinių aktyvizmą už vietos ribų?
3. Integruodami aktyvizmą į mokyklos aplinką, kokį „klasės ir bendruomenės“ ciklą sukursite, kad mokiniai patirtų ir refleksyvų mokymąsi, ir realaus pasaulio įsitraukimą?
4. Kurie aktyvizmo aspektai veiksmingiausiai sustiprina bendrą europietišką tapatybę tarp įvairių mokinių ir kaip juos įtrauksite į savo pamokas?

Peržiūrėję **poveikio matavimo ir pokyčių palaikymo metodus** (4 skyrius), galite apsvarstyti šiuos dalykus:

1. Kokį formuojamųjų priemonių (apklausų, bendruomenės atsiliepimų) derinį bandysite naudoti, kad užfiksuotumėte tiek mokinių pilietinių įgūdžių ugdymą, tiek projekto rezultatus?

2. Kaip, pasitelkdami įprastas praktikas, Europos partnerystes ar vietos bendruomenės paramą, sukursite ilgalaikį įsitraukimo planą, kad projektai taptų ilgalaikėmis mokyklos tradicijomis?
3. Kokį skaitmeninio aplanko ar elektroninio naujienlaiškio formatą pasirinksite, kad mokiniai galėtų fiksuoti savo pažangą ir dalytis gerąja patirtimi visoje mokykloje ir platesniame jos tinkle?

Perskaitę apie **socialinių pokyčių spartinimą ir Europos vienybės stiprinimą mokyklos aplinkoje** (5 skyrius), galite apsvarstyti šiuos klausimus:

1. Kokį veiksmų komitetą ar klubą pirmiausia sukursite ir kokius vaidmenis paskirsite, kad subalansuotumėte lyderystės ugdymą ir platų studentų dalyvavimą?
2. Kaip galite koordinuoti tarpdisciplininį projektą, kuriame dalyvautų kitų dalykų mokytojai, siekiant spręsti realią bendruomenės problemą?
3. Kokį ES tematikos renginį (pvz., Europos dieną, jaunimo savaitę) naudosite kaip savo pirmojo mokyklos aktyvizmo pristatymo pagrindą, kad pabrėžtumėte tiek vietos poveikį, tiek visos Europos bendradarbiavimą?
4. Kokiais būdais galite įtraukti vietos valdžios institucijas ar NVO į šią veiklą, kad pabrėžtumėte ryšį tarp studentų iniciatyvų ir politinės įtakos?

8.2 Žiniomis pagrįsti klausimai

Norėdami patikrinti savo žinias ir supratimą apie pagrindines šiame vadove pateiktas idėjas, atsakykite į šiuos klausimus.

1. Kuris iš šių teiginių geriausiai apibūdina socialinio aktyvizmo apibrėžimą, pateiktą vadove?
    a) Savanoriški bendruomenės paslaugų projektai be politinių tikslų.
    b) Sąmoningi individualūs ir kolektyviniai veiksmai, kuriais siekiama socialinių ar politinių pokyčių.

c) Akademiniai tyrimai socialinėmis temomis be visuomenės įtraukimo.

d) Labdaros lėšų rinkimas ne pelno organizacijoms.

2. Kuriuo laikotarpiu įvyko pirmoji didelė visos Europos studentų ir darbininkų protestų banga, skatinanti tarpvalstybinį solidarumą? ?

a) 1940-ųjų pabaiga, po Antrojo pasaulinio karo vykusi rekonstrukcija

b) 1960–1970 m., įkvėpti pilietinių teisių ir antikarinių judėjimų

c) Dešimtojo dešimtmečio pradžioje, po Berlyno sienos griūties

d) 2010-aisiais, per taupymo protestus

3. Kuris iš šių yra apibendrinamasis vertinimo metodas, skirtas studentų vadovaujamo aktyvizmo projekto poveikiui matuoti?

a) Išėjimo bilietų apmąstymai po kiekvienų seminarų

b) Vidurio semestro tarpusavio grįžtamojo ryšio sesijos

c) Semestro pabaigos vertinimo kriterijai, vertinantys tyrimo griežtumą ir suinteresuotųjų šalių įtraukimą

d) Savaitės „pilietybės minutės“ atnaujinimai

4. Pasak Pleyerso (2016), kuri aktyvistų grupė pasižymi stipriausiu „kultūrinio europietiškumo“ jausmu?

a) Vietos pereinamojo laikotarpio šalininkai daugiausia dėmesio skyrė kaimynystės problemoms

b) Specializuoti aktyvistai, kurie tiesiogiai bendradarbiauja su ES institucijomis ir skelbia apie politikos sėkmę

c) Skaitmeniniai stebėtojai, kurie dalijasi įrašais internete, bet nesiima jokių tiesioginių veiksmų

d) NVO samdomi išorės konsultantai kampanijoms kurti

5. Kuris iš šių pavyzdžių yra tarpdisciplininės sinergijos pavyzdys?

a) Biologijos pamokų mokymosi taksonomija

b) Matematikos studentai kuria tikrus kampanijų biudžetus

c) Kūno kultūros studentai, užsiimantys komandinėmis sporto šakomis

d) Muzikos pamokos, kuriose mokomasi klasikinių kompozitorių

8.3 Taikomieji pratimai

Mokyklos manifesto rengimas: parašykite glaustą, vertybėmis pagrįstą 200–300 žodžių apimties pareiškimą, skirtą mokyklos informavimo kampanijai. Nurodykite pagrindinius reikalavimus, toną ir platinimo kanalus.

Suinteresuotųjų šalių žemėlapio sudarymo pratimas: sukurkite pagrindinių auditorijos grupių (mokinių, mokytojų, vietos NVO ir svarbių vietos bendruomenės asmenų) vizualinį žemėlapį ir užsirašykite kiekvienos grupės interesus, įtakos lygį ir pageidaujamą bendravimo būdą.

Mini biudžeto planavimas: paskirkite fiksuotą „kampanijos fondą“ (pvz., 150 EUR) įvairioms išlaidoms, tokioms kaip spausdinimas, renginiai ir internetinė reklama, ir kiekvieną punktą pagrįskite vieno puslapio biudžeto lape.

Bendradarbiavimo perspektyvos: ištirkite ir pasiūlykite du potencialius bendruomenės partnerius (pvz., jaunimo NVO arba savivaldybių įstaigas), apibendrindami jų misiją ir kaip jie galėtų paremti jūsų projektą. Apibūdinkite tolesnius komunikacijos veiksmus.

Tikslinės auditorijos profiliai: sukurkite tris–keturis išgalvotus profilius (pvz., „Aplinkai sąmoninga Ela“ arba „Technologiškai skeptiškai nusiteikęs Tomas“) ir kiekvienam profiliui parašykite pritaikytas žinutes ar veiklas.

Socialinių tinklų reklamos planas: sukurkite savaitės kampanijos turinio kalendorių (įrašai, grotažymės ir vaizdinė medžiaga), nustatydami tikslus (pvz., žinomumas, registracijos ir atsakymai į renginius) ir pagrindinius veiklos rodiklius.

Greita apžvalga su vaidmenų žaidimais: po paleidimo simuliacijos paskirkite dalyviams vaidmenis (pvz., organizatorius, kritikas, potencialus sąjungininkas) ir atlikite struktūrizuotą apžvalgą, kad nustatytumėte pasiekimus, iššūkius ir prisitaikymo strategijas.

9. Priedai

9.1 Žodynėlis

Veiksmų komitetas (studentų): oficialiai pripažinta studentų grupė su apibrėžtais vaidmenimis ir besikeičiančia vadovybe, kuri planuoja ir vykdo aktyvizmo programas. Pavyzdžiui, Socialinio teisingumo taryba ir Žaliųjų veiksmų klubas.

Politinis dalyvavimas: aktyvus dalyvavimas bendruomenės gyvenime savanoriaujant, vykdant interesų gynimo veiklą ar konsultuojantis, siekiant daryti įtaką viešiesiems sprendimams ir skatinti bendrą gėrį.

Skaitmeninis ryšys: internetinių platformų ir socialinės žiniasklaidos įrankių tinklas, leidžiantis aktyvistams organizuotis, bendrauti ir mobilizuotis realiuoju laiku, nepaisant geografinių ribų.

Hakerizmas: skaitmeninių įrankių ir internetinių metodų (pvz., svetainių išdarkymo, paskirstytų paslaugų teikimo trikdymo demonstracijų ar duomenų atskleidimo) naudojimas siekiant politinių ar socialinių tikslų.

Laissez-faire: nesikišimo požiūris (dažniausiai siejamas su laisvosios rinkos arba minimalistine valstybės intervencija), kuris pilietiniu požiūriu prieštarauja organizuotiems korekciniams veiksmams; kai taikomas mokykloms ar viešajai politikai, laissez-faire požiūris socialines problemas traktuoja kaip nepriklausančias kolektyvinei pilietinei atsakomybei, todėl prieštarauja aktyvistų pastangoms siekti struktūrinių pokyčių.

Visos Europos solidarumas: bendras tikslo jausmas ir bendradarbiavimas tarp aktyvistų įvairiose ES valstybėse narėse, sustiprintas tarpvalstybiniais renginiais ir tinklais.

Policentrinis judėjimas: decentralizuotas aktyvizmo modelis, kuris vienu metu taikosi į kelias sritis, pavyzdžiui, gatvių protestus, internetines kampanijas ir institucinę propagandą, siekiant išnaudoti kiekvieną galimybę pokyčiams.

Kvietizmas: politinio ar pilietinio atsiribojimo poza, teikianti pirmenybę pasyvumui, o ne kolektyviniams veiksmams; švietimo ir aktyvistų kontekstuose kvietizmas apibūdina požiūrį ar politiką, kuri atgraso nuo įsitraukimo, protestų ar sisteminių iššūkių, pirmenybę teikiant ramiam status quo priėmimui.

Mokyklos manifestas: glaustas, vertybėmis pagrįstas mokinių parengtas pareiškimas, kuriame išdėstomi pagrindiniai konkrečios informuotumo didinimo kampanijos reikalavimai, principai ir veiksmų planai.

Transnacionaliniai tinklai: neformalūs arba formalūs aktyvistų, NVO ir jaunimo grupių aljansai, veikiantys tarpvalstybiniu mastu ir dalijantys taktika, ištekliais bei strateginėmis idėjomis.

9.2 Santrumpų sąrašas

ETT – Europos Teisingumo Teismas

ES – Europos Sąjunga

EP narys – Europos Parlamento narys

NVO – nevyriausybinė organizacija

DVT – darnaus vystymosi tikslas (-ai)

JT – Jungtinės Tautos

9.3 Papildoma literatūra

Rekomenduojami šaltiniai, oficialūs dokumentai arba akademiniai tyrimai, kuriuose nagrinėjami socialiniai judėjimai, Europos pilietinis įsitraukimas ir pedagoginės inovacijos.

9.4 Dažnai užduodami klausimai (DUK)

Kuo skiriasi „minkštas“ ir „kritinis“ aktyvizmo palaikymas mokyklose?

„Švelnus“ palaikymas orientuotas į informuotumo didinimą arba problemų suasmeninimą (pvz., plakatų kampanija). Priešingai, „kritinis“ palaikymas aiškiai sprendžia struktūrinių veiksnių ir galios santykių problemas, priimdamas sudėtingumą ir skatindamas mokinius mesti iš esmės iššūkį neteisybei.

Kaip refleksyviąją praktiką galima įtraukti į aktyvizmo pamokas neatimant laiko nuo pamokos?

Vienas iš variantų – naudoti refleksijos žurnalus, kai mokiniai pamokos pabaigoje rašo dviejų minučių trukmės įrašus ir dalyvauja trumpose grupinėse apžvalgose (10–15 minučių) projekto etapuose. Toks metodas susieja idėjas su mokymosi tikslais ir ugdo kritinį savęs suvokimą.

Su kokiomis ES sistemomis mokiniai gali bendradarbiauti, kad sustiprintų savo kampanijas už mokyklos ribų?

Nukreipkite juos į Europos piliečių iniciatyvą, skirtą teikti teisėkūros pasiūlymus, ir Europos jaunimo portalą, skirtą dotacijoms ir savanorystės galimybėms gauti.

Kaip galiu išmatuoti tiesioginius mokymosi rezultatus ir ilgalaikį mokinių vadovaujamo aktyvizmo poveikį?

Naudokite įvairias formuojamąsias priemones, tokias kaip apklausos, išėjimo bilietai ir kolegų atsiliepimai, kartu su santraukų vertinimo kriterijais, kurie įvertina tyrimo tikslumą ir suinteresuotųjų šalių dalyvavimą. Suplanuokite bendruomenės grįžtamojo ryšio ciklus, kuriuose dalyvautų NVO ar vietos valdžios institucijos, siekiant užfiksuoti realius rezultatus.

Kokios strategijos padeda išlaikyti aktyvizmo kultūrą pasibaigus projektui?

Tai galėtų apimti tokių procedūrų kaip „Pilietiškumo minutės“ integravimą, ketvirtinių aktyvizmo ataskaitų rengimą, Europos bendradarbiavimo tinklų (pvz., Solidarumo korpuso) kūrimą ir absolventų veiklos ciklų nustatymą, siekiant perduoti žinias ir išlaikyti pagreitį.

Kaip aktyvizmo programos gali sustiprinti mokinių europinę tapatybę?

Skatinti bendradarbiavimą visoje Europoje vykstančiuose renginiuose, tokiuose kaip Europos dienos parodos ir ES modelių simuliacijos, pabrėžti tarptautinius tinklus, tokius kaip „eTwinning“, ir apibrėžti kampanijas kaip indėlį į bendras ES vertybes – demokratiją, lygybę ir solidarumą.

Teisingi atsakymai į žiniomis grįstus klausimus

1 → b) Sąmoningi individualūs ir kolektyviniai veiksmai, kuriais siekiama socialinių ar politinių pokyčių

2 → b) 7–8 dešimtmečiai, įkvėpti pilietinių teisių ir antikarinių judėjimų

3 → c) Projekto termino pabaigos kriterijai, kuriais vertinamas tyrimo griežtumas ir suinteresuotųjų šalių įtraukimas

4 → b) Specializuoti aktyvistai, kurie tiesiogiai bendradarbiauja su ES institucijomis ir skelbia apie sėkmingą politiką

5 → b) Kalbų studentai, rašantys straipsnius bendruomenės temomis; matematikos studentai, sudarantys realius kampanijų biudžetus

Nuorodos

Alinsky, S. (1971). *Taisyklės radikalams.* Niujorkas, NY: Vintage.

Andreotti, A. O. (2014). Švelnus ir kritinis globalaus pilietiškumo ugdymas. Leidinyje „ *Vystomasis švietimas politikoje ir praktikoje“.* Londonas: Palgrave Macmillan.

Ataç, I., Rygiel, K. ir Stierl, M. (2016). Įvadas: Kontroversiška pabėgėlių ir migrantų protestų bei solidarumo judėjimų politika: pilietiškumo perkūrimas iš paraščių. *Pilietiškumo studijos, 20* (5), 527–544.

Borshuk, C. (2004). Interpretacinis išorinės grupės aktyvizmo motyvų tyrimas. *Kokybinė ataskaita, 9* (2), 300–319. doi:10.46743/2160-3715/2004.1930

Brenman, M. ir Sanchez, TW (2014). Socialinis aktyvizmas. AC Michalos (red.), *Gyvenimo kokybės ir gerovės tyrimų enciklopedija.* Dordrecht: Springer. doi:10.1007/978-94-007-0753-5_2729

Brennan, M., Mayes, E. ir Zipin, L. (2021). Šiuolaikinis aktyvizmo, kaip ugdymo programos darbo, iššūkis. *Švietimo administravimo ir istorijos žurnalas* .

Cebul, MD (2023 m. sausio 19 d.). *Jaunimo aktyvizmas: rizikos ir atlygio balansavimas* . Gauta iš Valstijų: https://www.usip.org/publications/2023/01/youth-activism-balancing-risk-and-reward

Einwohner, RL, Kelly-Thompson, K., Sinclair-Chapman, V., Tormos-Aponte, F., Weldon, LS, Wright, JM ir Wu, C. (2021). Aktyvus solidarumas: tarpsektorinis solidarumas veiksme. *Socialinė politika* , 704–729.

Erickson, Luiziana (2021 m. balandžio 29 d.). *9 patarimai, kaip padėti savo mokiniams tapti aktyvistais.* Gauta iš Ed Post: https://www.edpost.com/stories/9-tips-for-helping-your-students-become-activists

„Eurobarometras“. (2021 m.). *Specialus „Eurobarometras“ Nr. 513 – Klimato kaita* . Gauta iš https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2273

Haisraeli, A. (2018). Socialinis aktyvizmas mokytojų rengime: naujas aktyvizmo mokymosi modelis. *Tarptautinė konferencija – Švietimo ateitis.* Florencija.

Hwang, H., ir Kim, K. (2015). Socialinė žiniasklaida kaip socialinių judėjimų įrankis: socialinės žiniasklaidos naudojimo ir socialinio kapitalo įtaka ketinimui dalyvauti socialiniuose judėjimuose. *Tarptautinis vartotojų studijų žurnalas, 39* (5), 478–488.

Kaldor, M. (2003). Pasaulinės pilietinės visuomenės idėja. *Tarptautiniai reikalai, 79* (3), 583–595.

Keşkekci, D. ir Nissen, A. (2023). Ginti Europą ir transnacionalinį aktyvizmą. Knygoje *„Global Identitarianism“.* Routledge.

King, BG ir Soule, AA (2007). Socialiniai judėjimai kaip neinstituciniai verslininkai: protestų poveikis akcijų kainų grąžai. *„ Administrative Science Quarterly“, 52* (3), 413–442. doi:10.2189/asqu.52.3.413

Klimke, M. ir Scharloth, J. (red.). (2008). *1968 m. Europoje. Protestų ir aktyvizmo istorija, 1956–1977 m.* Niujorkas: Palgrave Macmillan. doi:10.1057/9780230611900

Kotler, P., Kartajaya, H. ir Setiawan, I. (2021). *Rinkodara 5.0: technologijos žmonijai.* John Wiley & Sons.

Laksana, MW ir Abduh, M. (2023). Socialinių judėjimų galia: aktyvizmas ryšių amžiuje. *Journal of Current Social and Political Issues* , 18–23.

Mittal, P. ir Bansal, R. (2024). Studentų vadovaujamos organizacijos ir iniciatyvos, skirtos poveikiui aplinkai. Knygoje *„ Bendruomenės įtraukimas į tvarią praktiką aukštajame moksle“.* Šefas: Palgrave Macmillan.

Neas, S., Ward, A. ir Bowman, B. (2022). Jaunų žmonių klimato aktyvizmas: literatūros apžvalga. *„ Frontiers in Political Science“, 4* , 940876. doi:10.3389/fpos.2022.940876

Openous. (2023 m. spalio 4 d.). *Švietimo aktyvizmas: aktyvizmo diegimas švietimo procese.* Gauta iš https://openous.org/en/educational-programs-en/educational-activism-introducing-activism-into-the-educational-process/

Parks, L., della Porta, D. ir Portos, M. (2023). 7 skyrius: Aplinkos ir klimato aktyvizmas bei gynimas ES. Leidinyje *„ Europos Sąjungos klimato kaitos politikos ir politikos vadovas“* (p. Edward Elgar Publishing). Čeltenhamas, JK.

Perez, A., Grafton, B., Mohai, P., Hardin, R., Hintzen, K. ir Orvis, S. (2015). Aplinkosaugos teisingumo judėjimo evoliucija: aktyvizmas, formalizavimas ir diferenciacija. *Environmental Research Letters, 10* , 105002.

Pleyers, G. (2016). Jauni progresyvūs aktyvistai Europoje. Svarstyklės, tapatybė ir veiksnumas. Knygoje *„ Jaunimas, erdvė ir laikas: Agoros globaliame mieste“* (p. 34–53). Leidenas, Nyderlandai: Brill.

Reis, P. (2014). Mokinių kolektyvinio socialinio ir mokslinio aktyvizmo skatinimas: mokytojų požiūris. Leidinyje *„ Aktyvus mokslo ir technologijų ugdymas“.* Dordrecht: Springer.

Riotutar, C. (2019). *Socialinio aktyvizmo diegimas pradinių klasių mokykloje.* Kalifornijos valstijos universitetas.

Robinson, L., Cotten, SR, Ono, H., Quan-Haase, A., Mesch, G., Chen, W., ... Stern, MJ (2015). Skaitmeninė nelygybė ir kodėl ji svarbi. *Information, Communication & Society, 18* , 569–582.

Schmid, C. (2012). „Socialinės atsakomybės“ vertybė kaip motyvuojantis veiksnys, skatinantis paauglių pasirengimą dalyvauti įvairiuose politiniuose veiksmuose, ir jos socializacija tėvų ir bendraamžių kontekste. *Paauglystės žurnalas, 35* (3), 533–547. doi:10.1016/j.adolescence.2012.03.009

Scoones, I., Stirling, A., Abrol, D., Atela, J., Charli-Joseph, L., Eakin, H., ... Yang, L. (2020). Transformacijos į tvarumą: struktūrinių, sisteminių ir įgalinančių metodų derinimas. „*Current Opinion in Environmental Sustainability*“ , 65–75.

Tilly, C. (1978). *Nuo mobilizacijos iki revoliucijos.* Niujorkas, NY: McGraw-Hill.